

„Nekünk, akik evangélikusként Jézus »elit csapatához« tartozónak tartjuk magunkat, van-e helyünk Jézus tanítványai között? Tanítványságnak nevezi-e Jézus kultúrprotestantizmusunkat, történelmi büszkeségünket, irodalmi, zenei, kulturális életünket, egyházszerkezési stratégiánkat, politikai, társadalmi szerepvállalásunkat, szociális tevékenységünket? Nem arra szolgál mindez, hogy önmagunk presztízst, evangélikus egyházunk súlyát növeljük?”

Csak a szájjammal csinálom ▶ 2. oldal

„A Magyar Ökumenikus Segélyszervezet munkatársaival egyre vastagodó, vörös keréknymot követünk Devecser felé. Egyre több mentőautó szirénázik felénk. A falu lezárva, a látvány apokaliptikus.”

Iszapsírban ▶ 6. oldal

Egy szórvány felkarolása ▶ 3. oldal
Teológia határok nélkül ▶ 4. oldal
Évtizedes Oltalom ▶ 4. oldal
Soha ne hagyj cserben a társad! ▶ 7. oldal
Egyházi ügyöknézőről... ▶ 9. oldal
Melléklet: ÚTITÁRS – magyar evangéliumi lap

SEMPER REFORMANDA

„Aki pedig nem hisz, annak semmi sem használ, semmi sem szolgál javára, hanem ő maga mindennek szolgálja, és számára minden rosszra fordul, mert mindent lelkiismeretlenül a maga hasznára fordít, nem Isten dicsőségére. Ezért nem is pap, hanem világi ember az, akinek imádsága bűnné válik, soha nem is jut Isten elé, mert Isten a bűnösöket nem hallgatja meg. (...) ahogyan meg van írva: »Az őt félők akaratát teljesíti, és könyörgésüket meghallgatja, és menti őket.« (Zsolt 145,19) Kétségtelen, hogy erre a dicsőségre semmiféle cselekedettel nem jut el, hanem egyedül hit által.”

▶ Luther Márton:

Értekezés a keresztyén ember szabadságáról
(Pröhle Károly fordítása)

„Krisztus szabadságra szabadított meg minket...”

Országos evangélikáció a Deák téren

▶ Az „utca emberét” is elérni szándékozó szolgálat zajlott – az országos evangélikáció több mint másfél évtizedes történetében először, de reményesség szerint nem utoljára – október 9-én a Deák téri evangélikus templom előtti téren. Az ebédszünetben az orosházi *Immánuel* zenekar tagjai muzsikáltak, énekeltek az istenháza lépcsőin, bizonyoságot téve hitükről.

Meg-megálltak, és hallgatták a zenét nemcsak az evangélikáció – többségükben az idősebb korosztályokhoz tartozó – résztvevői, hanem a város lakói és az arra járó turisták is. „A mi szempontunkból nem túlságosan jó ez a rendezvény, mert nem halljuk jól a hozzánk fordulókat” – mondja az

utcai információs pultnál álló fiatal lány, aztán – némi habozás után – hozzáteszi: „Máskülönben semmi bajom az egészszel. Nem idegen tőlem, hiszen a nagynéném is hitoktató...”

A 17. országos evangélikációra az „ország templomába” érkezőket szombatn reggel a *Credo* formáció

fogadta és invitálta közös zsolttár-énekésre, majd az *Útmutató* aznap igéivel az országos missziói lelkész köszöntötte őket. *Szeverényi János* bejelentette, hogy a nap offertórium a vörösiszap-katasztrófa áldozatainak megsegítését szolgálja (értük, miattuk később imádkoztak is a zsúfolásig megtelt templomban), továbbá elmondta, hogy – élve a digitális forradalom adta lehetőségekkel – a nap során elhangzó igehirdetéseket feltöltik majd a missziói intézet honlapjára (<http://misszio.lutheran.hu>).

▶ Folytatás az 5. oldalon

FOTÓK: BARTA IMRE

Újabb pecsét került a frigyre

További öt évvel meghosszabbították a bajor–magyar testvéregyházi kapcsolatot

▶ A fasori templomban tartott hálaadó istentisztelet után a Bajor és a Magyarországi Evangélikus Egyház közötti testvéregyházi megállapodás újabb meghosszabbítására került sor október 12-én a Budapest-Fasori Evangélikus Gimnázium dísztermében. A dokumentumot – a Magyarországi Evangélikus Egyház (MEE) zsinatának rendkívüli, ünnepi ülésén – dr. Johannes Friedrich és Ittész János püspök látta el kézjegyével.

Mint ismeretes, a két egyház között 1992. november 23-án jött létre együttműködési megállapodás. Az akkor dr. Johannes Hanselmann és dr. Harmati Béla püspökök által aláírt történelmi dokumentum három évre szól. A megállapodás 1995-ben öt évvel meghosszabbították, és ugyancsak öt évvel hosszabbították meg 2000-ben és 2005-ben is.

A mostani dokumentum 2. paragrafusa is megerősíti: „A Magyarországi Evangélikus Egyház és a Bajor Evangélikus Egyház megosztja egymással tapasztalatait és teológiai nézeteit mindkét egyház istentiszte-

mellett – találkoznak egyházvezetőinkkel. A bajor zsinat küldöttsége ezalatt a budavári egyházközösségre látogatott, ahol Johannes Erlbruch, a német ajkú gyülekezet lelkésze, valamint Bence Imre esperes, a budavári magyar evangélikusok egyik lelkészi vezetője köszöntötte a vendégeket.

A hivatalos programok az aláírás napjának délelőttjén is folytatódtak. A Sarepta Budai Evangélikus Szeretothon, Idősek és Fogycsök Személyek Otthonában tett vizitáció után Balog Zoltán, a Közigazgatási és Igazságügyi Minisztérium társadal-

FOTÓ: LUKÁCS GÁBI

Dr. Johannes Friedrich bajor tartományi és Ittész János magyar elnök-püspök aláírja a testvéregyházi megállapodás meghosszabbítását. Képeink bal szélén dr. Dorothea Deneke-Stoll, a bajor zsinat elnöke, jobboldalt Pröhle Gergely, a Magyarországi Evangélikus Egyház országos felügyelője

leti, diakóniai és missziói munkájában, továbbá az oktatási és nevelési feladatokban.

A testvéregyházi viszony az egyházi élet minden területére vonatkozik. Mindkét egyház gondoskodik arról, hogy e viszony minden területen élettel teljen meg. Így ez a kapcsolat a kölcsönös adásban és elfogadásban meggazdagodásként lesz megtapasztalható. Az egyházak tanácsokkal látják el és segítik egymást a mindenkor kiívások között. A testvéregyházi viszony keretében különös figyelmet érdemelnek a német nyelvű lehetőségek Magyarországon és a magyar nyelvű lehetőségek Bajorországban.”

Az újabb hosszabbítás aláírásának ünnepélyes aktusára mintegy negyvenfős evangélikus delegáció érkezett háromnapos magyarországi látogatásra múlt héten hétfőn a német tartományból. A bajor egyházvezetők elsőként az MEE adminisztratív központjának Üllői úti székházát keresték fel, hogy – Kákay István országos irodaiigazgató vendéglátása

mi felzárkóztatásért felelős államtitkára, valamint az MEE országos felügyelője, Pröhle Gergely – a Külügyminisztérium helyettes államtitkára – a Parlamentben látta vendégül a bajor delegáció vezetőit, míg a bajor zsinati tagok az Evangélikus Hittudományi Egyetemen ismerkedtek az intézmény képviselőivel, illetve folytattak megbeszélést a magyar zsinat elnökségének néhány tagjával.

(A tervek szerint lapzártánk után a bajor küldöttség tagjai – hazautazásuk előtt – ellátogatnak a Deák téri templomunkba, ahol – többek között – Gáncs Péter püspök fogadja őket, a Deák Téri Evangélikus Gimnázium szomszédos épületében pedig egy szintén nagy hagyományokkal bíró evangélikus oktatási intézmény jelenébe nyerhetnek bepillantást. A küldöttség másik fele ezzel párhuzamosan a Terror Háza Múzeumban ismerkedhet meg történelmünknek Isten- és emberellenes eszmék uralta korszakaival.)

■ BODA ZSUZSA

Oratio œcumenica

[Lelkész:] Istenünk, szent Atyánk, látasd meg velünk imádságaink elmentmondásosságát, hogy ezt felismerve járassunk neked tetsző megszentelt életben – *segíts úgy élnünk, ahogy imádkozunk!*

[Lektor:] Hiszen imádkozunk, hogy neked tetsző szent életet éljünk, miközben csak emberek szemében akarunk szentnek mutatkozni. Kegyelmezz nekünk!

[Gyülekezet:] *Segíts úgy élnünk, ahogy imádkozunk!*

[Lektor:] Imádkozunk a békéért, miközben a szívünk tele van békétlenséggel és neheztelessel. Kegyelmezz nekünk!

[Gyülekezet:] *Segíts úgy élnünk, ahogy imádkozunk!*

[Lektor:] Imádkozunk azért, hogy vége legyen a világméretű éhezésnek, miközben mi nagyobb kényelmet élvezünk, mint amilyenre szükségünk lenne. Kegyelmezz nekünk!

[Gyülekezet:] *Segíts úgy élnünk, ahogy imádkozunk!*

[Lektor:] Imádkozunk azért, hogy akaratod teljesüljön az életünkben, miközben szeretnénk mindig mindenkinek megfelelni. Kegyelmezz nekünk!

[Gyülekezet:] *Segíts úgy élnünk, ahogy imádkozunk!*

[Lektor:] Imádkozunk azért, hogy bocsásd meg vétkeinket, miközben mi nem bocsátunk meg az ellenünk vétkezőknek. Kegyelmezz nekünk!

[Gyülekezet:] *Segíts úgy élnünk, ahogy imádkozunk!*

[Lektor:] Imádkozunk a betegért, miközben a legváltozatosabb módon romboljuk egészségünket. Kegyelmezz nekünk!

[Gyülekezet:] *Segíts úgy élnünk, ahogy imádkozunk!*

[Lektor:] Imádkozunk elhunyt testvéreinkért, miközben nem törődünk eléggé az élőkkel. Kegyelmezz nekünk!

[Gyülekezet:] *Segíts úgy élnünk, ahogy imádkozunk!*

[Lektor:] Imádkozunk ébredésért, miközben a hétköznapiakban éppen mi vagyunk a legnagyobb akadályai evangéliumod terjedésének. Kegyelmezz nekünk!

[Gyülekezet:] *Segíts úgy élnünk, ahogy imádkozunk!*

[Lelkész:] Hallgass meg, Urunk, és áraszd ránk megszentelő Lelkedet, hogy általa felismerjük ajándékaidat, amelyekkel elhalmozod életünket, amelyek megtöltik csendünket tartalommal, küzdelmeinket reménnyel, kapcsolatainkat erővel, meghiúsult terveinket új lehetőségekkel, képzetes életünket mindent átalakító, hiteles tartalommal. Istenünk, szent Atyánk, látsd meg velünk imádságaink ellentmondásosságát, hogy ezt felismerve járassunk neked tetsző megszentelt életben, az Úr Jézus Krisztus által.

[Gyülekezet:] *Amen.*

SZENTHÁROMSÁG ÜNNEPE UTÁN 20. VASÁRNAP – LK 14,25–35

Csak a szájjammal csinálom

Ezzel a kampánnyal Jézusnak nem lenne sok esélye a választásokon. Vért, verejtéket, könnyeket, keresztet ígérni akkor, amikor sokan érdeklődnek a programja iránt: ez több mint hiba. Tudhatta volna, hogy az emberek azt értik, ha megszaporítja a kenyereket, és jóllakat ötezet; ha a csodálatos halfogással eredményessé teszi munkájukat; ha a betegek meggyógyításával visszaadja egészségüket. A szociális, a munkaügyi és az egészségügyi kérdések az emberek igazi kérdései, ezek megoldását kell ígérni, akkor biztos a siker.

És amikor a kampányban Jézus megmutatja, hogy ő a megfelelő ember erre, akkor mindent lerombol egy ilyen nyilatkozattal. Nem is lehet érteni, felfogni, hogy mit akar. Ha hozzám akarsz tartozni, akkor gyűld meg családod tagjait, szerettedet, sőt még magadat is, vedd fel a keresztet, a kivégzőoszlopot, mondd le a vagyondról – mi akar ez lenni? A remélt és várt nagyszerű jövő, a siker útja helyett az önmegtartóztatás és a végtelenségig menő áldozatvállalás programját kezd hirdetni Jézus? A kampány derekán, a választás előtt? Okos politikusok ezt csak a hatalom megszerzése után teszik.

Éppen ez az, amiben Jézus különbözik a politikusoktól. Ő nem árul zsákamacsát, nem csapja be választóit. Ha valaki engem akar követni – mondja –, akkor vessen számot azzal, hogy ez igenis komoly áldozatokkal jár.

Jézusnak nem kellene „dísztanítványok”. Számára nem a tömeg, a sokaság az érdekes. Ő tudatos, minőségű tanítványokat akar. Olyanokat, akik

nem élőködni, hasznot húzni akarnak Isten országából, hanem készek magukat Isten országának átadni. Akik nem a maguk előnyét és jólétét keresik nála, hanem megértik Isten programját ezzel a világgal: a világot tönkretévő bűn kiiktatását, a rend, az igazság, a szeretet megvalósulását. Erre csak olyanok alkalmasak, akik ezt először önmagukban vállalják.

Vajon mit szólunk mi, amikor Jézusnak ezt a kompromisszumok nélküli igényét halljuk? Nekünk, akik evangélikusként Jézus „elit csapatához” tartozónak tartjuk magunkat, van-e helyünk Jézus tanítványai között? Tanítványságnak nevezi-e Jézus a kultúrprotestantizmusunkat, történelmi büszkeségünket, irodalmi, zenei, kulturális életünket, egyházszervezési stratégiánkat, politikai, társadalmi szerepvállalásunkat, szociális tevékenységünket?

Nem arra szolgál mindez, hogy önmagunk presztízsét, evangélikus egyházunk súlyát növeljük? Nem azt üzeni-e Jézus ezen a vasárnapon igéjével, hogy mindez szép és fontos – de hol van a hitetek? Milyen a velem való személyes kapcsolatod? Megértitek-e, hogy az én Atyám szemében egyetlen ember üdvösségre segítése többet ér rendezvények, egyházi találkozók, konferenciák sokaságánál?

Reményik Sándor szavai most is időszerűek (*Elkéstetek*, 1936):

*Elkéstetek, elkéstetek velem,
Az Igével, ki élet kenyere,
Ki Evangélium és semmi más,
Nem tudás, művészet, magyarkodás,
Nem kultúra és nem pedagógia,
Nem eszköz többé, hanem cél maga,*

A Dicsérjük Istent és a szapphói strófa

► A Szentháromság ünnepét követő 20. vasárnaptól kezdődően a *Dicsérjük Istent* (EÉ 52) a heti énekünk. A hét igéje így buzdít: „...élj törvény szerint, törekedj szeretetre, és légy alázatos Istennel szemben.” (Mik 6,8) Ehhez kérjük az énekelt imádsággal Isten kíséretét, erejét és törvényét.

Paul Gerhardt (1607–1676) énekszövegéhez berlini kántor munkatársa, Johann Crüger (1598–1663) írt dalt a tőle megszokott eleganciával: éneklés közben úgy érezzük, mintha egyre csak emelkednénk, s szinte erőszakkal ránt ismét földre a dallamot lezáró rövidke sor. A dallami ötleten túl a kísérő harmóniák – Crüger maga adott kíséretet dallamához – biztosítják ezt az emelkedő érzést: a C-dúr kezdősor végére az egy hanggal magasabb d-moll felé térünk ki; a következő sor még egy fokkal magasabbról indul (e-moll), hogy végül az alaphangnem fényes domináns hangnemében, G-dúrban záródhasson. A harmadik sor ismét feljebb lép egyet, és a alaphangra érkezik. Innen vezet vissza rendkívüli gyorsasággal a kiinduló hangnembe a zárósor.

Ezt a három és fél soros (szótagszám: 11, 11, 11, 5) versszerkezetet szapphói strófának nevezzük, a Lesbosz szigetén alkotó Szapphó (latinosan Sappho; Kr. e. 6. század eleje) ókori görög költőnőre utalva. Az ő versformája játékosabb ritmusú volt még: a szapphói sor a hosszú és rövid szótagok váltogatására épített (– ◡); azaz trocheus öt verslábbal,

amelyek közül a harmadik daktilus volt (– ◡ ◡). A reneszánsz idején újraélesztett versforma még összetettebb ritmusú: – ◡ / – – / – ◡ ◡ / – ◡ / – ◡ /, általában sormetszettel az ötödik szótag után. Három ilyen hosszabb sort egy öt szótagos (– ◡ ◡ / – –) félsor zárt le.

Ez a ritmusképlet nem volt könnyen összeegyeztethető a nyugateurópai zenével, mert ütemei változó hosszúságúak. Így jött létre a szapphói strófa kiegyenlített változata, amely már alkalmas a zenei ütemekbe rendezett éneklésre: – ◡ ◡ / – – / ◡ ◡ ◡ / – – / . A jellegzetes daktilus így már a sor elején megjelenik ugyan, de a szótagszám most is tizenegy, s az ötödik szótag után lehet szakasztható. A versszakzáró félsor változatlan maradt: – ◡ ◡ / – – .

Kedvelt versformájává lett ez a szerkezet a korai koráirodalomnak is. Énekeink közül: *Nagy hálát adjunk* (Debrecen, 1590 – EÉ 48); *Krisztus Urunknak áldott születésén* és *Paradicsomnak te szép élő fája* (Pécseli Király Imre, 17. század – EÉ 158 és 365); *Ó, drága Jézus, vajon mit vétettél* (Johann Heermann, 17. század – EÉ 198). A *Gyülekezeti liturgikus könyvben* is találunk két példát, melyek a szapphói strófából eredeztetettek. *Bornemisza Péter* tanítóénekeiben (A keresztységben elpecsételtünk, GyLK 798) hat szótagos zárósor található; Johann Heermann zoltárszerű költeményében (*Megszegyenülni ne hagyd, Uram Isten*, GyLK 819) a zárósor mindig megismétlődik, s így tíz szótagossá válik.

Láthatjuk, a szapphói strófa önmagában nem hordoz semmiféle hangu-

(...)

*Ím, ez volt a ti teológiátok:
Keveset hisztek, sokat protestáltok,
A császár ellen, a pápista ellen,
Mindegy, mindegy, csak protestálni kelljen.*

Jézus ma önvizsgálatra hív. Követői, tanítványai vagyunk-e, vagy csak ügyesen úgy teszünk, mintha tanítványai lennénk?

Wilhelm Busch német lelkész egy háború utáni élményét meséli el egyik evangélicizációs ígéhirdetésében. Látogatni ment, még romokban volt a város. Egy utcasarok mögül gyerekek ugrottak elő. Egyikük kezében fegyvernek látszó tárgy volt, és nagyon ügyesen utánozta a gépfegyver kerepelését. „Első pillanatban teljesen megijedtem – meséli az evangélista –, aztán amikor láttam, hogy miről van szó, elöntött a harag, megfogtam a gyereket, és jól összeszidtam. Az ártatlan szemekkel rám nézett, és azt válaszolta: »De hát csak a szájjammal csináltam.« Nekem meg eszembe jutott – mondta Busch –, hogy ilyen a mi kereszténységünk is: csak a szájjammal csináljuk.”

Megízeltlenült a só, elveszítette erejét, mert a hitünk nem mindent odaadó, nem mindent vállaló hit. Csak a szájjammal csináljuk.

Nem másokat ostromozó, egyházvezetést kritizáló, észt osztó szavaknak szánom mindezt. Magamat is azok között tudom, akiket Jézus így figyelmeztet: „Akinek van füle a hallásra, hallja!”

Jézus szavai önvizsgálatra és számvetésre kényszerítenek. Egyik oldalon ott van az, amit ő ad: követésének ju-

A VASÁRNAP IGÉJE

talma a vele való közösség, az Isten országa, a hit és az élet teljessége. Másik oldalon ott van ennek az ára: az önmagunkról való teljes lemondás. Szeretnénk megkapni azt, amit Jézus ad, de az árat kifizetni nem szeretnénk. Megpróbálunk alkudni, de az ár szabott. Megpróbálunk olcsóbb tanítványságot kapni, de az csak utánzat. A márka csak Jézustól kapható.

Hogyan lehet a megízeltlenült só ízét visszaadni? Jézus kérdése arra utal, hogy ez lehetetlen. De egyszer mondott Jézus egy lehetetlen lehetőséget kétségbeesett tanítványainak: „Ami embereknek lehetetlen, az Istennél lehetséges.” Isten még a megízeltlenült só ízét is vissza tudja adni, az utánzathitből is valódi hitet tud teremteni, és a „csak a szájjammal csinálom” keresztényeket is odaszánt, lángoló szívű keresztényekké tudja formálni. Csak az a kérdés, hogy én ezt akarom-e!

Jézus nem elriasztani akar minket, hanem meghívni követőinek körébe. Nem azt mondja, hogy most, rögtön szakíts mindennel, hanem azt kérdezi: Kész vagy-e szakítani mindennel? A tanítványság árát lehet részletekben is megadni. Hogy mikor, mivel kell szakítanunk, lemondanunk, azt bízzuk Jézusra. Soha nem fog többet kérni, mint amit meg tudunk adni.

■ BALICZA IVÁN

*Imádkozunk! Uram, add meg nekem mindazt, ami hozzád segít engem!
Uram, vedd el tőlem mindazt, ami gátol engem, hogy hozzád mehessen.
Uram, fogadd el az életem, hadd legyen egészen a tiéd!*

CANTATE

partik vagy az ördögök látatása az orgona felső szélén, az előre elkészített, túlcukrozott tea és a zsíros kenyér. Ma úgy gondolom, hogy ez akkor nagyon tetszhetett Istennek, hiszen benne volt minden lelkesedésünk.

Aztán ahogy az éneklő arcokat felidézem: vajon ki hol lehet most közülük? Sokan vannak gyülekezetekben, akár lelkészként is, persze már üdösödve. Mások elsodródtak. Talán már nem is mennek az orgona közelébe, talán csak abban látszik régi kötődésük, hogy gyermekeiket küldik el Főtra, és fanyalognak egy kicsit, hogy régen azért korábban kellett keln. Néhányan közülük biztos eltértek a hittől is. Az élet sokféle sorsot képes teremteni.

Amikor ma rákezek – ahogy ez gyakran van velem, főleg ha nagyon korán kelek –, újra egy gyülekezetben látom mindnyájunkat. Mint ahogy abban is biztos vagyok, valahányszor meghallják ezt a dallamot, ők is ott vannak abban az Istennek tisztán zengő karban.

Erről szól ez az ének. Minden reggeli kérésünk – „Míg itt a földön vándorolunk, élünk, / Légy éjjelnappal ezután is velünk!” – elvezet abba a végső közönségbe, ahol – miután ígérete szerint valóban eljön – „angyalok, szentek karában” dicsérhetjük. Hogy akárhová vet el a sorsunk, ne kelljen jöttétől félnünk, hiszen olykor megadta nekünk, hogy már itt megérezzük valamit eljövendő országának örömeiből.

■ KOCZOR TAMÁS

Egy szórvány felkarolása

Rédei Károlyról nevezték el az ócsai evangélikus imaházat

„Ócsa állomás, Ócsa állomás!” – immáron hatvan éve hallja félóránként a hangosbemondót az ócsai evangélikus közösség, merthogy az út másik oldalán éppen a helyi vasútállomás áll.

Az M5-ös autópálya harmincas kilométerénél fekvő település az anyagülekezettnek, a Gyóni Evangélikus Egyházközségnek köszönheti megújult imaházát és a kialakított ifjúsági szállót, erre a célra szánták ugyanis a kárpótlásként kapott összeget.

kori, egyedül helyben lakó lelkészéről, Rédei Károlyról kapta nevét. Az 1947-ben Ordass Lajos által kihelyezett helyettes lelkész feladatának érezte saját istentiszteleti hely kialakítását, így két éven keresztül járta az országot, hogy gyűjtse e célra. 1971-ben, halála után az ócsai gyülekezet ismét gyóni szórvánnyá vált.

Ma a helyi evangélikusokat gondozó – az anyagülekezett területén élő – lelkész házaspár, László Milán és Valentínyi Erzsébet minden hónap első és

gyóni egyházközség nevére került át.

A megújult épületet október 9-én szentelte fel dr. Fabiny Tamás püspök. Kol 3,1–2 alapján és az imaház – a nagyszámú jelenlét miatt – nyitva hagyott ajtajának képét felhasználva rávilágított arra, mennyire fontos, hogy a hangzó ige kijusson az ajtókon, a falakon túlra. A nyitott ajtó arra emlékeztet, hogy mindenkét várunk, és e meghívás mögött a közösséget megtartó Isten áll. Minden imaház leképzése a mennyei hajléknak, és szolgálatán kívül közösséget is épít – erre kell törekednünk mindnyájunknak, és különösképpen egy ilyen kicsiny közösségnek. Így lesz a múltnak méltó folytatása.

A közgyűlést a gyülekezet felügyelője, Rapcsákné Harmincz Karolin vezette, akitől – többek között – az új név ötlete is származik. Az énekkar szolgálata, a köszöntések és a felújításról szóló beszámoló után emléklapot kaptak mindazok, akik a munkálatokban bármilyen módon részt vettek. A kicsiny közösség összefogását és élni akarását bizonyítja a számos adomány, valamint a sok, díjazás nélkül elvégzett munka.

■ HORVÁTH-HEGYI ÁRON felvétele

Az Északi Egyházkerület anyagi hozzájárulásával átalakított – felújított és kibővített – épület a gyülekezet egy-

harmadik vasárnapján fél kilenctől tart istentiszteletet a Rédei-házban, mely – a beruházáshoz kapcsolódóan – a

Megújult Szigetköz evangélikus temploma

▶ **Hálaadó istentisztelettel ünnepelte meg múlt vasárnap a Győrhez tartozó győrújfalui evangélikus leányegyházközség, hogy temploma hatvan évvel ezelőtti felszentelésének évfordulójára saját erőből sikerült kívül-belül felújítania lelki otthonát, sőt a templom környezetét és kerítését is helyrehozni, megszépíteni. Az ünnepi alkalmon Ittész János, a Nyugati (Dunántúli) Egyházkerület püspöke hirdette Isten igéjét. A liturgiai szolgálatban Kiss Miklós, a Győr-Moson-Egyházmegye esperese, illetve Jánosa Attila, a gyülekezet lelkésze vett részt.**

Régi vágya volt az újfalusi evangélikusoknak, hogy templomot építsenek. Ez a szándék 1942-ben elemi erővel tört fel a hívek szívéből. Sajnos, a háború és a pénzromlás akkor még megakadályozta a templom felépítését. 1949-ben aztán újra fellángolt a templomépítési buzgalom. Egyházmegyei gyűjtés és helyi adozatvállalás nyomán hamar emelkedni kezdtek a falak.

Mire a tél beköszöntött, tető volt a templom fölött. A teljesen kész lelki hajlékot Túróczy Zoltán püspök avatta fel 1950. június 25-én.

A győrújfalui presbitérium még tavaly határozott arról, hogy felépítésének hatvanadik évfordulójára felújítja a templomot. A munkálatok idén tavasszal a harang javításával vették kezdetüket. Ezután került sor a templom külső és belső renoválására, ablakcseréivel, külső vakolással és belső festéssel. Az épület külső felülete a toronnyal együtt újult meg. Kicsérélték a templom teljes bádódozását és csatorna-rendszerét, megoldották a csapadékvíz elvezetését, illetve kívülről alátámasztották és bevakolták a szentélyt. Elkészült a kerítés lábazata, és még a külső környezetet is megszépítették: tereprendezést végeztek, parkosítottak.

A munkálatok majdnem ötmillió forintot emésztettek fel; ezt a gyülekezet – négy-százezer forintos egyházkerületi támogatás mellett – teljesen önerőből finanszírozta.

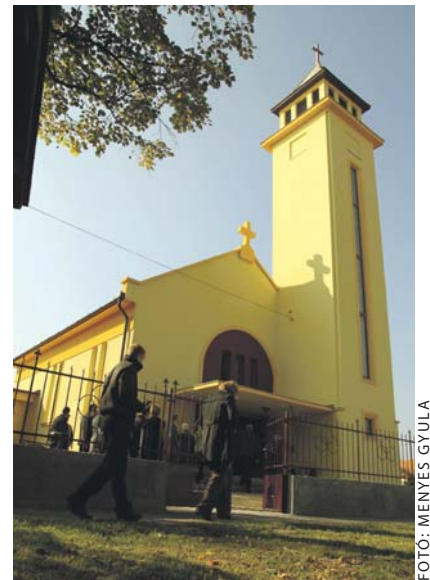

FOTO: MENYES GYULA

A hálaadó istentiszteleten a püspök Róm 15,5–6.13 alapján prédikált. A templom megújulása mögött ott van a közösséget megtartó Jézustól ajándékba kapott hit ereje. Ezért Isten házána a hit házána kell lennie – mondta Ittész János.

Az istentiszteletet követő diszko-gyűlésen köszöntést mondott Szabó György egy-

házkerületi felügyelő, Kiss Miklós esperes, Bognár József, Győrújfalui leköszönt polgármestere és Németh László, a helyi katolikus egyházközség világi elnöke.

■ K. M.

„Feneketlen iszapba süllyedtem”

„Derékig, helyenként nyakig ért az ár, félelmetes volt!” „Embermagasságban hömpölygött a vörös folyam, olyan volt, mintha láva lett volna!” „Láttam, amint egy édesanya karjából elsodorja az ár a kisgyermeket!”

Ilyen beszámolókat hallhatunk, olvashatunk napok óta. Október 4-én egy Veszprém megyei tímőldgyár tározójánál gátszakadás történt, és hihetetlen mennyiségű mérgező vörös iszap árasztotta el Kolontárt, Devecsert és más településeket. Nyolc halottról, számos súlyos sebesültről és sok eltűntről szólnak a tudósítások.

A megrendítő beszámolókat hallva a zsolttáros segélykiáltása jut eszünkbe: „Segíts meg, Istenem, mert nyakamig érnek a vizek! Feneketlen iszapba süllyedtem, nincs hol megállnom. Örvénylő vizekbe estem, elsodort az ár.” (Zsolt 69,2–3) Sokan a háztetőkre menekültek, többen megvakultak, a megszáradó iszap pedig por formájában az emberek torkát marja. Ezt a helyzetet vetíti előre döbbenetes erővel a zsolttár következő verse: „Belefáradtam a kiáltozásba, kiszáradt a torkom, szemem elhomályosodott, míg Istenemre vártam.” (Zsolt 69,4) Volt olyan szemtanú, akinek a vérvörös áradatot látva az Egyiptomból való menekülés jutott eszébe, amikor a víz vérré vált (2Móz 7,20).

A kiszolgáltatottak menekülését látva újszövetségi igék is eszünkbe juthatnak: „...aki a ház tetején van, ne szálljon le, és ne menjen be, hogy kihozzon valamit a házból, és aki a mezőn van, ne térjen vissza, hogy a ruháját elhozza. Jaj a terhes és szoptató anyáknak azokban a napokban!” (Mk 13,15–17) Autókat és játé-

mackókat, háztartási berendezéseket és könyveket sodort magával a szennyes és mérgező áradat. Hamarosan megteltek a kórházak. Volt, aki onnan azért nem mehetett haza, mert házáat lakhatatlanná tette a vörösiszap. A Marcal folyó szinte teljes élővilága kipusztult. Ez szinte még rosszabb, mint amiről a Jelenések könyvének komor prófécijája szól: „...elpusztult a tenger teremtményeinek harmada, amiben csak élet volt... örömmé lett a vizek harmada...” (Jel 8,9.11)

Gyerekkori nyaralásaim helyszínén egy szarvas teteme feküdt: inni akart a mérgezett folyóból, és azonnal elpusztult. Hova lett kedves zsolttárunk idilli szépsége, amely szerint „ahogyan a szarvas kívánczik a folyóvízhez, úgy kívánczik a lelke hozzád, Istenem!” (Zsolt 42,2)

Egyházunkban éppen ezeket a drámai napokat megelőzően ünnepeltük a teremtés hetét – és íme most a természet pusztulását látjuk mindenhol! Két nappal a tragédia előtt számos templomban terménnyel dúsan megrakott oltárokat jeleztek az aratási hálaadó ünnepet – az immár méreggel átitatott földeken pedig már aligha terem meg a burgonya vagy a sárgarépa.

A bibliai igék kétségtelenül sajátos jelentést adnak ezeknek az eseményeknek, ezzel együtt nem kell mindenképpen apokaliptikus katasztrófáról beszélni. Ugyancsak a Jelenések könyve szól arról, hogy „valami tűzzel égő nagy hegy zuhant a tengerbe” (Jel 8,8). Sok írásmagyarázó szerint ez a félmondat a Vezűv Krisztus után 79-ben bekövetkezett kitérésére és két itáliai város, Pom-

peji és Herculaneum elpusztulására utal. Ez a természeti katasztrófa nyilván mélyen megérintette a kortársakat, így a Biblia utolsó könyvének szerzőjét is. Ettől azonban még nem lesz kisebb a tragédia. Nem véletlen, hogy Devecser éppen csak szolgálatba lépett polgármestere következetesen lávafolyamról beszélt, a helyszínre siető miniszterelnök pedig azt kellett, hogy kijelentse: „Ha ez a gátszakadás éjjel történik, akkor mindenki meghal.”

Tudatosítanunk kell azonban, hogy Veszprém megyében elsősorban nem természeti katasztrófa történt, hanem súlyos emberi mulasztások sorozata. A teremtett világot istenkísértő módon maga alá gyűző ember bírvágya tombolt. Bacsó Péter A tanú című filmjének vége felé kiönt a folyó, mert az arra vigyázni akaró gátort más szerepre választják ki a hatóságok. Az ottani áradás a szocialista-kommunista rendszer súlyos kritikáját jelzi, a filmhez illő szarkasztikus eszközökkel. A kolontári iszapár viszont a vadkapitalista szemlélet tarthatatlanságára mutat rá. Jellemző, hogy a gyár tulajdonosai napokon keresztül csak saját maguk és milliárdos vagyónuk mentegetésével voltak elfoglalva, eszükbe sem jutott bocsánatot kérni a történetért. Ezt a kímélet-

len és pökhendi magatartást ismerjük már az erdélyi Verespatak tragédiájából és a tiszai ciánszennyezés nem is oly régi esetéből.

Mit tehetnek az egyházak? Egyrészt rámutathatnak a Szentírás világos üzenetére, amelyre írásom elején magam is kísérletet tettem. Másrészt felemelhetik szavukat a természet és az ember kizsigerelése, valamint a profit egyeduralma ellen. A technológiai és üzleti lehetőségektől megszédülő vállalkozóknak szemébe kell mondanunk Jézus határozott szavát: „Mert mit használ az embernek, ha az egész világot megnyeri, lelkében pedig kárt vall?” (Mt 16,26)

És természetesen sok mást is tehetnek, tehetünk még mi, hívó keresztények. Egyházunk népe szinte egy emberként mozdult, hogy segítsen a bajbajutottaknak. Megindult a gyűjtés. A terepen vannak a szeretetszolgálatok, így a Magyar Ökumenikus Segélyszervezet is. Ők az ajkai evangélikus gyülekezeti házból állították fel logisztikai központjukat. Nemzetközi krízisekben tapasztalatokat szerzett munkatársak fáradoznak azon, hogy a kárelhárítást hosszú távú fejlesztések is kövessék. Örülök annak is, hogy a kertai parókiát a mentésben részt vevő tűzoltók vehetik igénybe éjszakai pihenésre.

A révfülöpi Ordass Lajos Evangélikus Oktatási Központ dolgozói száz adag meleg ételt juttattak el a helyszínre. A nemescsói gyülekezet nyolc önkéntese – lelkészük vezetésével – egész szombaton lapátolta a vörösiszapot. A bobai gyülekezet kántora – aki az ajkai kórház traumatológiai és sürgősségi szakápolója – megrendítő helyszíni tudósítást kül-

dött egyházunk honlapjára. (Az EvÉlet számára küldött helyszíni riport lapunk 6. oldalán olvasható. – A szerk.)

A Lutheránus Világszövetség főtákarára telefonon érdeklődött, hogy hol tudnak segíteni. Egyházunk diakóniai szolgálata – az árvízi tapasztalatokkal is a háta mögött – szervezi a gyűjtést, a segélyezést, az ételosztást. A borsodi árvizekről jut eszembe: meghatónak tartom, ahogy a szendrőládi cigány brigád négyszáz kilométer távolságból a helyszínre utazott, hogy valamiképpen kétkezi munkával viszonzozza azt a segítséget, amelyet a nyár elején ők kaptak másoktól.

Nyomorúság idején különösen is Istenhez kell kiáltanunk. Úgy, ahogy ezt az írás elején szereplő zsolttár folytatásában is olvassuk: „De én hozzád imádkozom, Uram, a kegyelem idején, Istenem! Nagy szeretettel hallgass meg, hűségesen segíts meg! Húzz ki a sárból, hogy el ne süllyedjek (...)! Ne sodorhasson el a víz árja, ne nyelhessen el a mélység, ne záruljon be fölöttem a kút szája! Hallgass meg, Uram, jóságos szeretettel, nagy irgalmaddal fordulj hozzám!” (Zsolt 69,14–17)

Fabiny Tamás püspök Északi Egyházkerület

Teológia határok nélkül

Magyar ajkú teológus doktoranduszok nemzetközi konferenciája Budapesten

▶ **Rendhagyó eseménynek adott otthont a Károli Gáspár Református Egyetem (KRE) Hittudományi Kara október 8. és 10. között. Tucatnyi magyarországi és szomszédos állam egyetemének közel negyven doktori hallgatója és számos vendég találkozott a fiatal kutatók és doktoranduszok I. nemzetközi teológuskonferenciáján, melynek egyik létrehozója Szávay László, egyetemünk doktori iskolájának hallgatója volt. A nevezetesen kívül az Evangelikus Hittudományi Egyetemet Sándor Jenő, Novotny Dániel, dr. Mézes Zsolt és dr. László Virgil képviselte előadással, tisztelettel tette dr. Fabiny Tibor egyetemi tanár és dr. Szentpétery Péter egyetemi docens is.**

A konferencián főként teológusok adtak elő, illetve olyan tudományterületek fiatal kutatói, akiknek témái valamilyen formában kötődnek a teológiához. Bár az előadók nagy száma miatt pénteken este megkezdődött a program, a Pozsonyból, Budapestről, Debrecenből, Kolozsvárról és számos más városból érkező teológus-lelkészeket, kutatókat, egyetemi tanárokat a szombat reggeli ünnepélyes megnyitón köszöntötte dr. Balla Péter, a KRE megbízott rektora, Gáncs Péter, a Déli Evangelikus Egyházkerület püspöke és Bojársky András, a Doktoranduszok Országos Szövetségének (DOSZ) főtitkára.

Kezdőahítában Gáncs Péter kiemelte, hogy a teológia igényes művelésének egyik alapmotívuma a folytonos tanítványság, az ígét kutató ember szüntelen Krisztusra tekintése kell, hogy legyen. Balla Péter professzor hangsúlyozta az önálló kutatási készség kifejlesztésének fontosságát, illetve azt a meggyőződését, hogy a sikeres fokozatszerzés egyik kulcsa a kutatásban részt vevők állandó, intenzív kapcsolata témavezetőjükkel.

Bojársky András a DOSZ teológiai tudományos osztályának szervezőmunkáját méltatta, kiemelve, hogy a jelek szerint a honi és a szomszédos országok különböző felekezetek-

hez tartozó, de magyar anyanyelvű teológus doktoranduszainak találkozására hatalmas igény van.

Szombaton összesen négy szekcióban, párhuzamosan tartották tudományos előadásait a honi, felvidéki és Erdélyből érkezett római katólikus, református, evangélikus és unitárius doktori hallgatók egyháztörténeti, gyakorlati, rendszeres, biblikus teológiai, vallástudományi, vallásfilozófiai, művészettörténeti stb. témákban; előadások hangoztak el a magyar mellett angol és német nyelven is.

A huszonöt perces felszólalásokat élénk vita követte, melynek során a témák előadói nemegyszer újabb értékes szempontokat nyertek területük kutatásához. Néhány érdekes cím: *Prométheusz és Lucifer; Reformáció Háromszéken; Káinról; Valóságon innen és túl – Isten helye a virtuális világban; David J. Bosch misszióparadigmája és Juhász Zsófia (1928–1990) diakóniai teológiája; Mindszenty József és az amerikai magyarság; Keresztény etika és morál, illetve annak megjelenése az úgynevezett népegyházi keretben; stb.*

Vasárnap délelőtt Szávay István evangélikus országgyűlési képviselő – mint az Országgyűlés külügyi és határon túli magyarok bizottságának tagja – az Országházban köszöntötte a konferencia résztvevőit. A párt-politikától mentes, izgalmas beszámoló során a vendégek betekinthe-tek a tisztelt Ház mindennapi működésébe, szokásaiba, a törvényalkotás folyamatába. Mint a magát tudatos lutheránusnak valló képviselő elmondta: „Az Úristen áldása érződik ezen a napon: az ország házában rég-ken különböző felekezetek vezetői is kifejtették az ország sorsáról véleményüket, ezen a napon pedig lelkészek, tudós kutatók foglalhatnak itt helyet.”

A konferencia a Parlament egyik reprezentatív különtermében Csűrös Andrásnak, Faragó Dávidnak és Szávay Lászlónak – a szervező teológiai tudományos osztály elnökségének – ökumenikus istentiszteleti szolgálataival végződött.

A konferencia anyaga hamarosan kötet formájában is hozzáférhető lesz.

■ – MORUSTAMÁS –

Református egyházkerületi lelkész találkozóán vendégeskedett dr. Fabiny Tamás evangélikus püspök a reformáció hónapjának elején, október 5-én Tiszavasváriban. A hit és tudomány kapcsolatáról szóló előadás megtartására dr. Gaál Sándor, a Nyírségi Református Egyházkerület esperese kérte fel északi egyházkerületünk lelkészi vezetőjét, aki a *Máté szerinti evangéliumtól* egészen a *Jelenések könyvéig* számos példán keresztül mutatta meg, mennyire fontos – főleg lelkészeknek – a bibliai szövegek alapos és igényes kutatása – ha lehet, eredeti nyelven. Elmondása szerint a tudományos exegézist és a hitet nem helyes egymás ellen kijátszani. A Biblia nem tudományos kézikönyv – látszólagos ellentmondásai mögött a szerzők eltérő látásmódját és különböző eseményekben való részvételét kell hittel megérteni.

■ HORVÁTH-HEGYI ÁRON felvétele

Évtizedes Oltalom

▶ **Az „Éhes voltam, és ennem adtatok” című kiállítás megnyitásával kezdődött az az ünnepségsorozat október 5-én Nyíregyházán, amellyel az Oltalom Szeretetszolgálat tizedik születésnapját ünnepelte város és egyház, gondozó és gondozott. A Nyíregyháza Megyei Jogú Város Polgármesteri Hivatalában helyet kapott tárlatot Deme Dóra, a szeretetszolgálat igazgatótanácsának tagja nyitotta meg, majd kliensek (gondozottak) adtak rövid koncertet.**

A szeretetszolgálat igazgatótanács ülésén az ünnepi beszédeket követően átadták a szeretetszolgálat emlékermeteit. Györfi Mihály, az igazgatótanács elnöke és Laborczy Géza igazgató lelkész azokat tisztelte meg az érmeikkel, akiknek anyagi és szakmai támogatása, a fenntartás, lelki élet és gazdasági munka terén tett erőfeszítései és tízéves hűség munkája nélkül ma, 2010-ben nem lehetne ilyen felzabadt az ünnepelés. Külön megemlítendő a felső-bajorországi Herzogsägmühlében működő szeretetszolgálat, amellyel már a kezdetektől szoros kapcsolat alakult ki szakmai és testvéri szempontból egyaránt. A szervezetet Helmut Halas képviselte az ünnepségen.

Egyházunk országos irodájából Buda Annamária, a diakóniai osztály vezetője és dr. Mekis Viktória, az iroda igazgatóhelyettese volt jelen. Kitartó és lelkiismeretes segítségéért és együttműködéséért emlékermet vehetett át az osztályvezető is.

A 2003 óta országos egyházi fenntartású intézményt már egész Nyíregyháza jól ismeri, hiszen szolgálá-

ta hét területre is kiterjed: működteti a családok átmeneti otthonát – harminchat fő számára –, a száz férőhelyes éjjeli menedékhelyet, a tizen-nyolc személyes átmeneti szállót hajléktalanok számára, illetve a 2007-ben megnyílt Nappali Szolgáltató Központot. Ez utóbbi keretében működik a száz férőhelyes nappali melegedő, a népkonyha, a szenvedélybeteg nappali ellátója harminc fő számára, valamint az ötven férőhelyes hajléktalanotthon.

A kezdeti huszonöt főhöz képest ma ötven főállású munkatársat foglalkoztat a komplexum. Az önkormányzat szoros együttműködést épített ki a szolgálattal, és évi tizennyolc-húsz millió forinttal támogatja. Laborczy Géza igazgató lelkész hitvallása szerint „minden megkapott forint a ránk bízottak jobbulását kell, hogy szolgálja, oly módon, hogy a gördőbe esett ember számára kapaszkodó és létra lehessen”.

Az ünnepség utolsó részében a Nappali Szolgáltató Központ kápolnájában istentisztelet keretében adtak hálát Istennek a résztvevők az elmúlt tíz évért. Igehirdetéssel dr. Fa-

biny Tamás püspök szolgált a 126. zsolnári szövege alapján, a liturgiában Ittész János elnök-püspök és D. Szabik Imre nyugalmazott püspök vett részt. Zenés-verses műsorral az anyaváros gyermekek és a szenvedélybeteg nappali részlegének gondozottai szolgáltak.

A prédikáció rávilágított arra, hogy a mélybe csúszott mentése kapcsán látnunk kell azt a mentő munkát, amelyet Krisztus által Isten végez közöttünk. Ennek az örömhírnék a továbbadása az egyik plusz, amit az egyház adni tud ebben a szolgálatban a kliensek számára.

Csabai Lászlóné leköszönő polgármester éppen ebben látta a kezdetekkor az együttműködés lehetőségét. Bevallása szerint jó döntést hoztak tíz éve. Bizonyosság erre annak a többgyermekes édesanyjának a sorsa, aki gondozottból vált elismert munkatárssá, és ma már ő is végzi azt a mentő szolgálatot, ame-

lyet egykoron maga is megtapasztalt. Mi más lenne a célja egy ilyen szeretetszolgálatnak, mint a kapott szeretet és figyelem továbbadása?

■ HORVÁTH-HEGYI ÁRON

Százéves az újcsanálói templom

▶ **A fél éve még árvíz sújtotta terület peremén, a Tiszától három kilométerre fekvő Újcsanálón október 9-én centenáriumi ünnepeltek az evangélikusok. E kerek évfordulóra – kárpótlási pénzből – megújult a templom kívül-belül: a tetőszerkezet, a mennyezet, a bejárati ajtó és lépcső, a belső falak és padok mind-mind visszanyerték régi fényüket, színüket és állapotukat. Mindezen túl – a helyreállítás után – visszakérültek az oltárra az évtizedekig nélkülözött gyertyatartók is.**

Az ünnepségen részt vevő püspök, dr. Fabiny Tamás – az alkalomhoz illően – az örömet és hálát megszólaltató 100. zsolnári szövegevel biztatta a kicsiny gyülekezetet és lelkészét, *Buday Barnabást: „Menjete be kapuin hálaénekekkel, udvaraiba dicsérettel! Adjatok hálát neki, áldjátok nevét!”*

A Miskolc felől, a Zsolcai kapun át – és még mindig homokzsákkupacokkal övezett utakon – megközelíthető község számára sokat jelent a kapu mint szimbólum. Ezt a képet felhasználva beszélt a püspök a szentet és profánt elválasztó templomajtóról, amelyet átlépve magunk mögött hagyhatjuk terheinket. Most, hogy az újcsanálói istentiszteleti hely megújult, látni kell, hogy a szép, de üres

padokkal, a néma orgonával csupán turisztikai látványosság maradna az épület. Nagy a felelősség a közösségen, hogy a teret betöltse élettel, kü-

lönösen itt, a nehéz sorsú Borsodban, ahol minden vigasztaló és reményt közvetítő szóra szükség van.

Az istentiszteletet követő közgyűlésen – a köszöntések, illetve a gyülekezet történetének és a felújítás menetének ismertetése mellett – több, külön erre az alkalomra írt vers is elhangzott.

A kezdetben Hernádcsanálós, majd Zempléncsanálós néven ismert Újcsanálós közössége száz éve négyszáz evangélikusnak építette fel templomát, akkor még önálló gyülekezetként, elemi iskolát is működtet-

ve. Mára ötödére csökkent az evangélikusok száma.

Az építész szemével is szépnek tartott térben *Benczúr László* egyházke-

releti felügyelő elmondta, hogy a nagy ablakokon beáradó fény őt Isten szeretetére és kegyelmére emlékezteti.

Két éve ünnepelte centenáriumiát a mintegy száz méterre fekvő református templom, amelynek lelkésze, *Vass-Nógrádi Béla* szintén köszöntötte az evangélikus gyülekezetet. Az alig ezerfős település tehát két – kívülről – megújult protestáns templommal is dicsekedhet. A jövő talán belülről is megújulást hoz a közösségek életében.

■ – HHÁ –

„Krisztus szabadságra szabadított meg minket...”

Országos evangélikáció a Deák téren

► Folytatás az 1. oldalról

A nap első igeszolgálatát Ribár János orosházi esperes-lelkész tartotta, az idei evangélikáció mottójául választott igevers – „Krisztus szabadságra szabadított meg minket...” (Gal 5,1) – alapján. „Ki vágyik a szabadságra? Aki rab, akit megfosztottak szabadságától. És nem csak politikai rabság van – ami ellen, ha mással nem is, legalább a belső szabadság megőrzésével lehet védekezni. Megkötözhet valakit a bűnbán és halálban való »rabszolgaság« is, és ebből csak Krisztus tud megszabadítani” – emelte ki az igehirdető, akinek szolgálatát a kiskörösi Gospel Sasok nagy sikerű énekzenés bizonyítéka követte.

Az országos evangélikáció történetében hagyomány, hogy a szervezők lehetőséget kínálnak kiscsoportos beszélgetéseken való részvételre. Ezúttal

összesen hét, érdekesebbnél érdekesebb témát kínáló szekció közül lehetett választani. Igaz, akadt közöttük két rendhagyó kiscsoportos program is: a templomban *Add a kezed* címmel írt keresztény dalok csendültek fel D. Kiss Ildikó és az *Évri együttes* előadásában, a szomszédos Deák Téri Evangélikus Gimnázium dísztermében pedig Babits Mihály Jónás könyve című elbeszélő költeménye, illetve Jónás imája című verse hangzott el Banka Gabriella délvidéki származású előadóművész tolmácsolásában. (Az öt „hagyományos” szekcióban elhangzottak alábbiakban olvasható összefoglalását a témavezetőktől kértük.)

Az ebédszünet és az Immanuel együttes előjáróban említett templomlépcsős „utcai koncertje” után Blaskó Péter, a Nemzeti Színház tagja lépett a pulpitushoz. A Jászai Mari-díjas, érdemes művész versidézetek

kel tarkított tanúságtételét osztotta meg a hallgatósággal. (Részlete lapunk 11. oldalán olvasható. – A szerk.)

A záró úrvacsorai istentiszteleten Lupták György kiskörösi esperes-lelkész Gal 5,13–14 alapján – egybekel mellett – arra hívta fel igehirdetésében a figyelmet, hogy Jézus nemcsak prédikált a szeretetről („Szeresd felebarátodat, mint magadat!”), hanem eszerint is élt: szerette Istent és szerette embertársait. Ő felszabadíthat arra, hogy rácsodálkozzunk: mi is az Úr által szeretettek vagyunk.

Az országos evangélikáció idején napját Gáncs Péter útravaló gondolatai zárták. A Déli Egyházkerület püspöke arra kérte a közelebbi-távolabbi gyülekezeteket képviselő testvéreket, hogy hazatérve közvetlen környezetükben tegyenek tanúságot Istennek aznap megtapasztalt szeretetéről.

■ GAZDAG ZSUSZANNA

FOTÓK: BARTA IMRE

A nemzet szabadulása

A kiscsoportos beszélgetés megalapozásául Ézs 61,1–4 versei szolgáltak: mit jelentett a választott nép életében a hetvenéves babiloni száműzetés, majd a hazatérés, az ország fizikai és lelki, szellemi újjáépítése. Számba vettük, mi történt velünk és bennünk az elmúlt húsz évben. Röviden áttekintettük, milyen láncokat vesztettünk el 1990-ben. S mindannyian egyetértünk abban is, hogy korántsem érkezett el még a várva várt szabadság, amelyről álmotunk. Régi bilincseinket újabakra cseréltük, s ebben – többek egybehangzó véleménye szerint – ludas a média egy része is. De szóba kerültek új bálványaink is, mint például az újmaterializmus.

Többen fessegették a történelmi egyházak szerepét, és kritikai észrevételek is megfogalmazódtak a *hangsúlyeltolódásról*. Súlytalan lett a lelki, missziói munka, ezzel szemben vi-

szont folytonos téma volt az elvett ingatlanok visszaszerzése és az egyházak pénzügyi támogatásának kérdése. Végül megállapítottuk, hogy a nemzet felszabadulásában a keresztény ember, a gyülekezet és az egyházak hiteles bizonyítéka létfontosságú küldetés.

■ LUPTÁK GYÖRGY esperes

Hagyományos bibliakör az igehirdetővel

Ahhoz, hogy megértsük a szabadság lényegét, lélektől érintett látásra – meglátásra, belátásra, megvilágosodásra – van szükség. Úgy fogalmaztam: beszéljünk a látás teológiájáról, hogy jól lássuk, értsük a szabadság bibliai elvét.

A látás lépcsőiről beszéltem egy bibliai történet segítségével: Jn 20,1 k. szerint Mária Magdaléna csak az elhengerített követ látja, Simon Péter már az összehajtogatott lepedőket látja a sírban, a szeretett tanítvány pedig „látott és hitt”. Magyarul mindegyik esetben a *lát* ige ragozott alakja jele-

nik meg, de a görög eredetiben nem. Elmagyaráztam a görög szavakat. Különösen Péter látása érdekes: az erre használt szóból származik a magyar *teória* szavunk (logikus látás, következtetés, elmélet). János, a szeretett tanítvány látása pedig felülről kapott belátás, meglátás, felismerés, mert „látott, és hitt”; János látásának görög szava az *orákulumot* takarja. Ez már a minőségi, az isteni, pneumatikus látás.

Kiegészítésként mondta el egy hozzászóló, hogy a látás mellett nagyon fontos a hallás is.

■ RIBÁR JÁNOS esperes

Krisztusi szabadsággal a misszióban

A témakörben mintegy harmincöt-negyvenen jöttünk össze beszélgetni. A misszió összefüggésében kétféleképpen került elő a szabadság kérdése: egyrészt szabadok vagyunk a minket körülvevő újabb és újabb eszközök, liturgiák és lehetőségek missziói célra való felhasználásában. Másrészt van ennél sokkal lényegesebb dolog is: szabadság a legegyszerűbb misszióra, a személyes beszélgetésre, családtagjaink, munkatársaink, szomszédaink megszólítására. Először nem távoli földrészek modern eszközeit kell megismerni, hanem el kell kezdeni komolyan venni az apostoli kor modelljét, az evangélium lélektől lélekig való továbbadását.

Megdöbbenő, hogy gyülekezeti tagjaink mennyire nem veszik komolyan, hogy nekik is hirdetniük kell az evangéliumot, hogy erre őket is felszabadította Krisztus. Ebben próbáltunk meg továbblépni, így megbeszéltük, mit jelent az evangélium

hirdetésének szabadsága, az engedelmisség, a felelősség. Megnéztük, miként lehet biznyságtételünk középpontjában Jézus keresztje, amely egyrészt bűnbánatra vezet, másrészt örömünk egyetlen forrása. Az előadás közben ezekről a kérdésekről többen személyesen is tanúságot tettek.

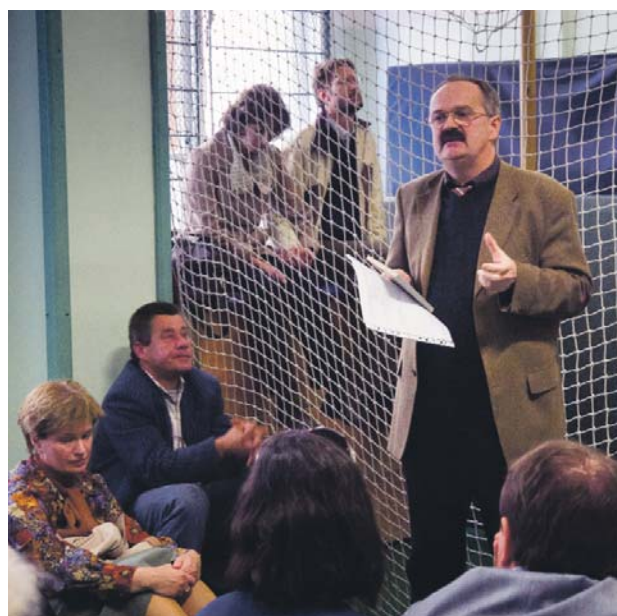
■ DEÁK LÁSZLÓ orosházi igazgató lelkész

Hitünk és egészségünk

Úgy érzem, a téma fontosságát jelzi, hogy ebben a szekcióban is zsúfolásig megtelt a rendelkezésünkre bocsátott helyszín, a gimnázium tornaterme. Az elhangzottakból egy rendkívül lényeges, gyakorlati problémát szeretnék kiemelni.

Hitünk nagy erőpróbáját jelenti a betegség megjelenése. A beteg ember sokszor úgy érzi, elhagyta az Isten, megverte a betegséggel. Ebben az élethelyzetben kell rámutatni arra, hogy ez a nézet helytelen. Isten soha nem hagyja el az embert, főképp nem a szenvedései alatt. Végtelen nagy szeretetével vigasztalja és erősíti, hiszen ő maga a szeretet. Az első lépést azonban a betegnek kell megtennie: oda kell fordulnia Istenhez, rá kell bíznia magát!

A Római levél 8. részében olvashatjuk: „...sem halál, sem élet (...) nem választhat el minket az Isten szeretetétől...” Mondhatnánk így is: sem

betegség, sem egészség nem választhat el minket az Isten szeretetétől. A szeretet az egészség megőrzésének kiemelten fontos eleme, s egyben a betegápolás sarokköve is.

■ DR. KOCH BÉLA családszakorvos

Mit tanít Luther a szabadságról?

A kérdés aktualitását nem csupán az országos evangélikáció főcíme adta. Luther teológiai gondolkodásának középpontjában állnak a szabadulás-szabadítás-szabadság fogalmak. Ezt mutatja az is, hogy a reformáció ünnepeinek ógyházi epistolájával őseink pontosan azt a Galata levélbeli igeszakaszt választották, amely alapján ezen az evangélikáción a szabadsággal foglalkoztunk.

Ahhoz, hogy Luther tanítását megismerjük, először le kell fejteni a szabadság szóról mindazt, ami világi értelemben ráakodott. A szabadság nem jogok megszerzése és azokért folytatott küzdelem.

Másodszor fel kell elevenítenünk azt a küzdelmet, mely Luthert a végtelenségig gyötörte: hogyan válhatok érdemessé az örök életre, hogyan szabadulhatok meg bűneimtől? És végkicsengetés is ki kell mondanunk: a magam erejétől soha nem leszek érdemes az örök életre, örökre bűneim foglya vagyok. De Krisztus keresztthalála által megszabadít ebből a fogságból!

Harmadszor pedig Luther egyik legfontosabb műve, az *Értekezés a keresztény ember szabadságáról* című munkáján nyomán át kell tekintelnünk azt, hogy miként lesz Krisztus szabadítása az enyém, és milyen tartalommal telik meg az a szabadság,

mellyel Krisztus a keresztény embert megajándékozta.

Öröm volt látni, hogy bár az evangélikáció résztvevői sok érdekes és könnyebb percekét ígérő program közül választhattak, sokan érdeklődtek Luther tanítása iránt. A gyülekezeti terem, ahol együtt voltunk, zsúfolásig megtelt. Öröm volt átélni, hogy Luther ma is fontos evangélikus egyházunk, gyülekezeteink tagjai számára.

■ ISÓ DOROTTYA lelkész

► Eddig nyolc halott, százhatvan sérült, több tucat lakhatatlanná vált lakóház, negyven négyzetkilométernyi súlyosan szennyezett talaj a következmény; a Marcal folyó élővilága és nem utolsósorban több ezer ember nyugodt élete és jövője is áldozatul esett a múlt heti katasztrófának. A hirtelen bekövetkezett tragédia után megkezdődött a mentés és a kárfelmérés, de a helyzet végleges rendezésére egyelőre csak ötletek vannak.

■ BELÉNYI DÁNIEL

Magyarország történetében a legsúlyosabb vegyi katasztrófa helyszínén járunk. A Magyar Ökumenikus Segélyszervezet munkatársaival egyre vastagodó, vörös keréknyomot követünk Devecser felé. Egyre több mentőautó szíreázik felénk. A falu lezárva, a látvány apokaliptikus. Vegyvédelmi felszerelésbe öltözött katonák mossák az utat, az utcát szegélyező házak falai embermagasságig vörösek.

„Mindent elvitt az ár, engem az öt gyerekemmel menekítettek ide, az iskolába” – meséli Magda Szilvia, majd papucsban-zokniban felbukkan a szomszédja is. „Amikor láttam, hogy emelkedik a sár, azonnal biciklire pattantam a gyerekekkel, és idejöttem” – mondja Ignác Bianka, majd hozzáteszi: „Az sem tudom, milyen károm keletkezett, még nem engedtek vissza a házamhoz. Semmim se maradt, elvitte a gyógyszereket, a gyerek könnyeit, mindent. Most hogy fog így iskolába járni?” A kérdés költői, a tragédia első estéjén senki sem tudja a választ.

„Apokalipszis most”

Az éjszaka sötétje jótékonyan eltakarta a pusztítást. Másnap reggel sokkoló látvány fogad az iszaptárolóhoz közelebb eső Kolontáron. A falu legmélyebben fekvő helye, a Torna patak környéke teljesen vörös, a falu kettévágyva, a hidat ugyanis elvitte az iszap. A pusztítás itt a legnagyobb: kerítés sehol sem maradt, a házak tetőig megrongálva, vörösen, elsodort autók, gépek egymás hegyén-hátán. A kertekben tönkrement a termés, az állatok elhullottak. Az áradat erejét jelzi, hogy a kolontári önkormányzatnál kitett lista szerint többen még az autójukat sem találták meg azóta sem.

Időközben megmozdult az ország. Megérkeznek az első segélyszervezetek, önkéntesek, tévéstábok. Az egyik nagy szervezeti helyi irodája a devecseri iskolát szerelte fel tábori ágyakkal, a Magyar Ökumenikus Segélyszervezet kétszáz ezer forintnyi élelmiszert és higiéniai felszerelést oszt szét reggeli gyorssegélyként. A

délutáni szállítmányt már együtt pakolják ki a segíteni érkezett gárdisták és a helyi cigány önkéntesek.

Kolontáron néhányan takarítani kezdenek, mások lemondóan legyintenek: nincs az az erő, amellyel meg lehetne tisztítani a házakat, kerteket. Egy asszony egy napja takarít a családjával, de mintha el sem kezdték volna a munkát. „Amikor jött az ár, csak annyi időm maradt, hogy a két éves gyermekemet átrakjam a kerítésen a domboldalra. Két éve költöztünk ide Ajkáról, a múlt héten lett kész a kazán. Száz tyúkom el-

pusztult, a kutyák is, a macska megvakult. Semmink sem maradt” – sír az asszony, mi pedig pár bátorító szón kívül semmit sem tudunk mondani neki.

A tragédia „szerencsés” időpontjára egy devecseri tanár nő hívja fel a figyelmet, két nappal később a miniszterelnök szájából hangzik el ugyanez: „Még szerencse, hogy nem éjjel történt, hanem amikor a gyerekek az iskolában voltak, a felnőttek pedig a munkahelyükön. A gyerekeket nagyon megviselte az egész. Sokan sírtak, hánytak, éjszaka a szülőkkel egy ágyban aludtak.”

A tragédia másnapján Devecser még sokkos állapotban van. Amikor dél körül elterjed, hogy ismét átszakadt a gát, mindenki magasabb helyre menekül. A rendőrök sem tudnak segíteni. A hírt megerősítik, de hogy merre induljunk biztonságban, azt ők sem tudják pontosan. Fél órával később kiderül, rémhír volt az egész. Ennek ellenére senki sem szívesen marad otthon, a négy fal között.

Harmadnapra letisztult a kép, a honvédség pontonhidat épít az elsodort híd helyére, így átjutunk Kolontár másik részére. Okulva az idei tavaszi árvíz példájából, gépfegyveres rendőrök vigyázzák a rendet. A hídon is csak regisztráció után mehetnek át

azok, akik nem ott élnek. Illetve élték. Túl sok kifosztani való nincs már Kolontáron. „Ez a falu meghalt” – mondja egy helyi polgárőr. „Senki sem akar már itt élni. Az öregek nem jönnek vissza, a fiatalok is elmennek. Ki engedné a gyereket ilyen kertben játszani? Az ingatlanok értéke zéró, ki venne házat, telket egy ilyen katasztrófa sújtotta településen?”

Az ár a falu felét vitte el, de a másik felét is tönkretette. Egyetlen emberrel sem találkozunk, aki maradt. A katonák is értetlenkednek, hullafáradtan: „Minek lapátolunk itt

levegőben por formában szállva tönkreteheti a tüdőt.

A Mal Zrt. szerepe a térségben ambivalens. A katasztrófa óta nem túl népszerű a vállalat, viszont ezer-ezres embernek ad munkát közvetlenül. Emellett Ajka adóbevételeinek

kézzel negyvennyolc órája, ha egyszer úgyszólván ledőzerolják az egészet?” – teszi fel a kérdést egy Szentestől ide rendelt katona. Hogy mi lesz a későbbiekben, egyelőre senki sem tudja.

Hogyan tovább?

A helyben élőket végtelenül felháborítja, ahogy az átszakadt gátért felelősnek nevezett Mal Zrt. kommunikál velük. Először napokig csend, majd tagadás, hártás, végül kényszerből bocsánatkérés. Határértékekről, egészségre nem káros anyagokról beszélnek, miközben százhatvanan kerültek kórházba maró lúg által okozott égési sérülésekkel. Tényszerűen nézve a dolgot maga a vörösiszap nem káros – csak az az erősen lúgos víz, amelyben tárolják. Amikor az ÁNTSZ képviselője mindezt bejelenti a lakossági fórumon, egyszerűen kinevetik. Mindenki látta, hogyan marta le az iszap a csövekről a festéket. Mintha kromofággal öntötték volna le...

Az érintetteket dühíti a mellébeszélés. Nem csak őket: a helyszíne látogató politikuskok a cég felelősségét firtatják, az újságírók, riporterek kérdései elől mintha bujkálnának a vállalat képviselői. Eközben mindenki maszkot visel. Ha a nedves vörösiszap nem káros is, kiszáradva, a

negyede is innen származik, és a város kulturális és sportéletének egyik legfontosabb támogatója. Ha bezárják vagy ellehetetlenítik, nemcsak a természet megy tönkre, hanem a környéken élők és ott dolgozók családjaik élete is megnehezül.

Miután mindenki számára nyilvánvalóvá vált, hogy a falu újjáépítése nem reális, többféle lehetőség merült fel a kárt szenvedettek megsegítésére: készpénztámogatás, szomszédos településeken lévő ingatlanok megvásárlása vagy lakópark építése a falu magasabban fekvő részén. Hogy pontosan kinek melyik megoldás a kedvező, még nem világos. Addig pedig a segélyszervezetek sem tudnak hatékonyan beavatkozni az újjáépítésbe. Az összefogásnak hála a raktárak tele vannak, több élelmiszer- és ruhaszállítmányt már nem tudnak befogadni.

Nemcsak azok jártak rosszul, akiknek tönkrement a házuk és a kertjük, hanem azok is, akiknek az ingatlan nem sérült, csak éppen Devecseren vagy Kolontáron van. Sokan a házépítésre fölvetett hitelüket nyögik még évekig, miközben az ingatlan értéke nullára csökkent, és egyébként is eladhatatlan. Mindemellett maradni

sem akarnak – lehetetlen kitörni ebből az ördögi körből.

Mi történt?

2010. október 4-én átszakadt az Ajkai Timföldgyár egyik tározójának a gátja. A benne tárolt vörösiszap végsőpörről több településen, házak százait megrongálva. Jelenleg is folynak a vizsgálatok azzal kapcsolatban, mi okozta a tragédiát. A Mal Zrt. véleménye szerint a felelősség biztosan nem az övék, hiszen minden megfe-

Felhívás

A Magyarországi Evangélikus Egyház elnöksége kéri a gyülekezetek vezetőseit, hogy ez év november közepéig tartsanak offertóriumot az ajkai egyházközösséghez tartozó Kolontáron és Devecserben élő – iszaplavinában károsult – evangélikus testvérek számára. Az adományokat az OTP Bank 11707024-20478070 számú számlára kérjük átutalni „Vörösiszap” megjelöléssel.

Devecserben ötvenhat evangélikus él, közülük öt családot érintett a tragédia. Kolontáron három evangélikus családból egy veszítette el otthonát. Az adomány az ajkai lelkesi hivatalon keresztül jut el az érintettekhez.

Erős vár a mi Istenünk!

Ittész János elnök-püspök, Pröhle Gergely országos felügyelő

Részlet Blaskó Péternek, a Nemzeti Színház művészenek bizonyoságtételéből

Azért is hoztam el ezt a gyönyörű imát, mert a címe: *Imádság keresztény egységért*. Én református vagyok, a feleségem és két gyermekünk katolikus. Örömmel kísérem el őket a katolikus templomba is, mert úgy

FOTO: BARTÁ IMRE

értékrend az útmutatónk. Az istenhit számos általam ismert művész életének, pályájának erőforrása, kapaszkodója; úgy gondolom, nekem is.

Úgy érzem, különösen színész nem létezhet hit nélkül. Ahhoz, hogy az ember a maga módján alkotni, teremteni tudjon, az transzcendens kapcsolat nélkül, a Jóisten segítségével nem tud létrejönni. Elképzelek valamit, és megpróbálom létrehozni. A fantáziát megtestesíteni, hiteles új alakot formálni. Építgetem a szerepvázatot, aztán ezt a vázalat lassan-lassan hússal, vérrel, idegrendszerrel, tulajdonságokkal, jellemmel kell ellátnom. Ez a leggyönyörűsebb része a hivatásunknak. Hogy kialakíthatunk magunk magunkból egy másik embert, aki valahogy mégis mi vagyunk.

A folyamat egy idő után különös és megfeszítő: honnan van nekem ehhez tudásom, erőm, képességem? Ilyenkor megérezem Isten segítségét: hogy már több a dolog, mint amire én magamtól képes lennék. Ez persze nincs mindig így. Ritka kegyelmi állapot ez.

Elhangzott a Deák téri evangélikus templomban október 9-én tartott országos evangélikus konferencián

gondolom, nem a felekezeti hovatartozás, hanem a hit a fontos. Az, hogy amikor az ember a templomban a Jóistenre csodálkozik, próbálja meg kinyitni a lelkét azokra a hangokra, amelyek egyre ritkábban hallhatók a mi hétköznapi létezésünkben.

Azt gondolom, a lényeg a hit, az összetartozás és a szeretet. Hit nélkül nehéz. Még az ateisták is hisznek valamilyen. Ám nekünk, keresztény embereknek a Teremtő által felállított

ZSIRAI LÁSZLÓ

Névjegy

Sóhaja
által
lélegzik
lelkesen
lelkem,
tanításaiból
okulva
vértéződik
egyes
emberi
eszem,
szívéhez
vezető
híd
a
hit,
legszentebb
érzelem.

Öröktől
fogva,
örökké
áldva
úgy
szólítjuk:
a
jóságos
Isten.
Kéznyoma
hetek
óta
árva
a
kilincsen,
hol
másé
nincsen.

Tekintete
tokban
tartott
tör
(fegyelmé
övó
biztonsági
őr),
ám
mikor
szeliden
rám vetül,
köröttem
angyalok
kórusa
dúdol,
szeretet
hegedül.

HETI ÚTRAVALÓ

„Ember, megmondta neked, hogy mi a jó, és hogy mit kíván tőled az Úr! Csak azt, hogy élj törvény szerint, törekedj szeretetre, és légy alázatos Istennel szemben.” (Mik 6,8)

Szentháromság ünnepe után a 20.

héten Istennek az *Útmutató* reggeli és heti igéiben olvasható „három kívánsága” egy mondatban így foglalható össze: járjunk elhívásunkhoz méltóan – megszentelt életben! Ez jogos elvárás gyermekeiktől, kiket igéjével és Szentlelkével újjászülve megszentelt, hogy egész életetek során „szentek legyetek, mert én, az Úr, a ti Istenetek, szent vagyok” (3Móz 19,2). Dr. Luther ezt így érti: „Aki keresztyén, az a Krisztussal minden ő javában közösségre lép. Mivel pedig Krisztus szent, neki is szentnek kell lennie. A »szent« szó azt jelenti: ami az Isten tulajdona, ami egyedül őt illeti, neki szenteltetett. Rajta legyetek, hogy Isten uralkodjék, éljen és hasson bennetek!” – „Boldogok, akiknek a szívük tiszta, mert ők meglátják az Istent.” (Mt 5,8; Lk) Kegyelmes és irgalmas vagy, Uram, s „a te országod, Isten, örökkévaló ország” (GyLK 775); és Fiad az örök élet fejedelme! Pál az Úr Jézus nevében kér és int: „Az az Isten akarata, hogy megszentelődjete: hogy tartózkodjatok a paráznságtól...” (1Thess 4,3) A házassági elválásról adott tanításában Jézus az Atya eredeti szándékát és akaratát idézi (lásd 1Móz 1,27 és 2,24): „...az embert férfivá és nővé teremtette az Isten. Ezért elhagyja az ember apját és anyját (és ragaszkodik feleségéhez), és lesznek ketten egy testté (...). Amit tehát az Isten egybekötött, ember el ne válassza.” (Mk 10,6–9) Választott népe számára Isten a szombatév, a nyugalom napja és a három főünnep (a páska, az aratás és a betakarítás ünnepe) megtartását és megszentelését rendeli el: „Tartsátok meg mindazt, amit mondtam nektek!” (2Móz 23,13) Ma is érvényes a 3. parancsolat: „Szenteld meg az ünnepnapot!” Apósa tanácsára Mózes bírakat tett a nép fölé. „Ezek tettek igazságot a nép között minden időben.” (2Móz 18,26) Csak a nehéz ügyeket vitték Mózes elé, hogy a nép szószólója legyen Isten előtt. Az Úr megáldotta Ábrahám szolgálójának útját; fia „feleségül vette Rebekát. Izsák megszerette őt...” (1Móz 24,67) A tíz parancs kihirdetése előtt ezt kiáltotta az Úr Mózesnek a Sínai-hegyről: „Most azért (...) ti lesztek az én tulajdonom valamennyi nép közül. (...) Papok királysága és szent nép lesztek.” (2Móz 19,5,6) Ám az Úr Krisztusban hívők is „...választott nemzetség, királyi papság, szent nemzet (...), Isten tulajdonba vett népe...” (1Pt 2,9) A zsidó vezetők képmutató módon éltek vissza a törvénnyel; tiszták akartak maradni a páska, s Jézus elítélését a pogány helytartóra hárították. „Vegyétek át ti, és ítéljétek el a ti törvényetek szerint!” „Nekünk senkit sincs jogunk megölni!” (Jn 18,31) A bölcs prédikátor szerint a végső tanulság: „Féld Istent, és tartsd meg parancsolatait, mert ez minden embernek kötelessége!” (Préd 12,13) Mi is „keresztyének vagyunk, / Mert Krisztus neve rajtunk. (...) / De Istent Urunknak / Hiába nevezzük, / Ha parancsolatát / Egyszersmind nem tesszük.” (EÉ 440,1) „A parancs célja (...) a hitből fakadó szeretet.” (1Tim 1,5)

■ GARAI ANDRÁS

HIRDETÉS

Az Evangelikus Missziói Központ szervezésében megtartott nyári missziói konferencia és a Deák téri országos evangélikus konferencia előadásainak, áhítatainak hanganyaga megtalálható a missziói központ honlapján (<http://misszio.lutheran.hu>) a *Konferencia* és az *Igehirdetés* menüpont alatt.

HIRDETÉS

Dedikálás!

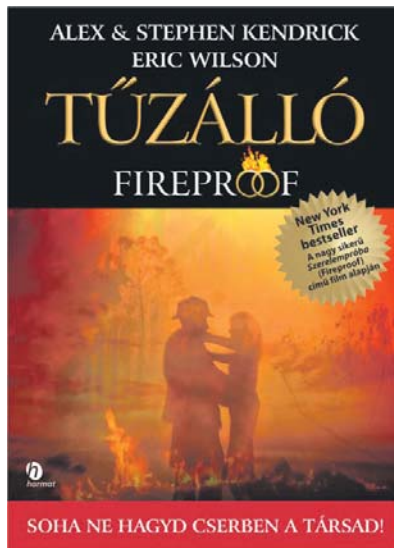
Megjelent Varga Gyöngyi *Áldáskönyvének* 3. kiadása. A szerző október 21-én, csütörtökön 14 és 17 óra között dedikálja könyvét a Luther Kiadó könyvesboltjában (1085 Budapest, Üllői út 24.). Egységár: 1790 Ft (5% áfával). Könyvklubtagoknak: 1432 Ft. (195 oldal, 185x135mm, keménytető, ISBN 978-963-9571-98-3, 2010.)

A könyv megvásárolható a helyszínen vagy megrendelhető írásban az alábbi elérhetőségeken: Luther Kiadó, 1085 Budapest, Üllői út 24. Fax: 1/486-1229. E-mail: kiado@lutheran.hu. Honlap: www.lutherkiado.hu.

Soha ne hagyd cserben a társad!

Hivatása gyakorlása közben, a lángoló épületek belsejében Caleb Holt tűzoltóparancsnok nap mint nap kockára teszi az életét, hogy megmentsen a bajba jutottakat. Magas munkaetikájával és a hivatása iránti elkötelezettségével szemben otthon más szabályok szerint él. Érzéketlensége nyomán a házasságában egykor lángoló tűz hamvadni látszik. A felesége, Catherine, megunva a hétfői elhanyagoltságot és csalódást, válni készül. Calebnek pedig el kell döntenie, hogy feladja, vagy megküzd a társá szerelméért. Amikor tipródását megosztja édesapjával, még nem gondolja, hogy a papa kérése és imádsága mennyire elképzelhetetlen fordulatot hoz az életébe. Caleb készen áll legnehezebb küldetésének teljesítésére, hogy felesége szívét visszanyerje...

tűzoltóról, aki a „soha ne hagyd cserben a társad” parancsot egész életére kiterjesztve áll neki helyrehozni a válás szélére sodródott házassá-

gát. Sorsából pontról pontra megismerhetjük, hogyan kell nekifogni egy ilyen emberpróbáló vállalkozásnak, milyen akadályokkal fogunk találkozni útközben, hogyan kell azokat legyőzni, és milyen végkimenetelre számíthatunk.

Azt, hogy az ilyen történetekre milyen nagy igény van, mutatja, hogy a *Tűzálló* heteken át szerepelt a *New York Times* bestsellerlistáján, amely az egyik, ha nem a legjegyzetesebb könyves sikerlista a világon. Ezzel a művel a keresztény szellemiségű házassági tanácsadás egyébként prózai műfaja kapott nagy lendületet. A mobilitás, rugalmasság és a gyors változtatások iránti igény korában kisé diszfunkcionálisnak tűnő elköteleződés – a holtomiglan-holtodiglan – erényének újbóli megfontolására szólít fel. Már csak azért is érdemes elolvasni, hogy feltöltődjünk Caleb Holt kitartása és eltökéltsége által. És aki vele együtt a negyvennapos bátorságpróbát is végig kívánja csinálni a társáért, annak már magyarul is rendelkezésére áll az útmutató, amely a házassági tüzek oltásának napi parancsait tartalmazza: a *Merj szeretni!*

■ BRANYITSKAI BORBÁLA

Alex és Stephen Kendrick – Eric Wilson: *Tűzálló*. Harmat Kiadó, Budapest, 2010. 326 oldal. Ára 2500 forint.

HIRDETÉS

Meghívó • Felügyelők országos konferenciája

Szeretettel várjuk gyülekezeti, egyházmegyei és egyházkerületi felügyelőinket idei országos találkozónkra, Révfülöpre, melyet *Erőnlétünk* címmel rendezünk meg. A konferencia időpontja: november 5–7. Jelentkezni a revfulop@lutheran.hu e-mail címen lehet október 29-ig. Részletes programot az *Evangelikus Élet* következő számában olvashatnak.

Próhla Gergely országos felügyelő

HIRDETÉS

Az álmok megbocsátanak

Csehi Péter grafikusművész kiállítása

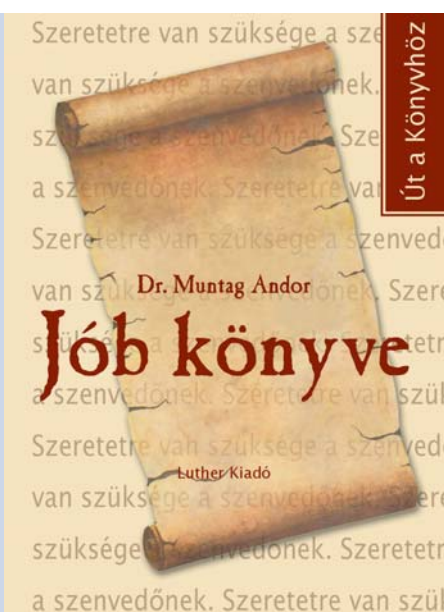
Október 17-ére, összegyülekezésének napjára a Csilaghegyi Evangélikus Egyházközség szeretettel hívja a békásmegyeri templomba híveit, barátait és mindazokat, akik elkötelezettek a kortárs magyar művészet iránt. Délelőtt 10 órakor az istentiszteleten Donáth László prédikál. Délben ebédre várjuk vendégeinket. A tárlatot délután 14 órakor Balla Zsófia költő nyitja meg. Közreműködik Pétery Dóra orgonaművész. A kiállítás 2010. december 12-ig tekinthető meg. Az egyházközség minden alkalma ingyenes, önkéntes adományait jó szívvel fogadjuk. Cím: 1038 Budapest, Mező u. 12. Tel.: /368-6118.

A hónap könyve – októberben a Luther Kiadótól 30% kedvezménnyel

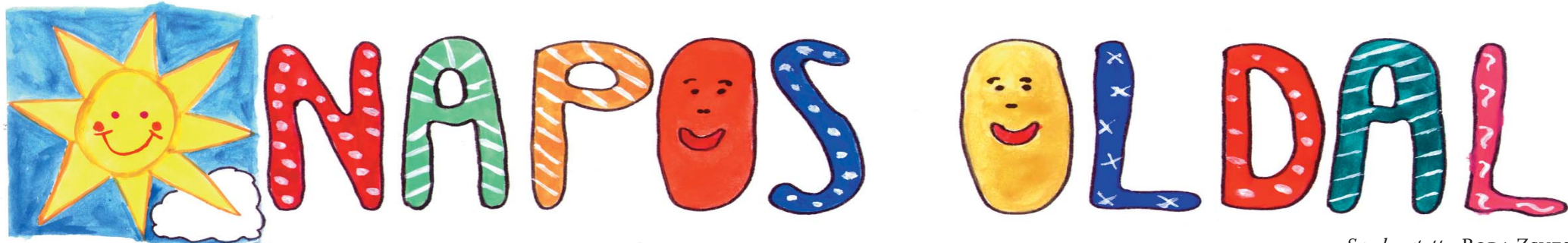
Dr. Muntag Andor: *Jób könyve*

Vásárolja meg a hónap könyvét kedvezményesen! Eredeti ára: 1600 forint.

<http://bolt.lutheran.hu/>
E-mail: kiado@lutheran.hu
Fax: 1/486-1229
1085 Budapest, Üllői út 24.

NAPPOS OLDAL

Szerkesztette: BODA ZSUZSA

► Most induló ötrészes sorozatunkban az állatok, különösen is a madarak nagy barátja és ismerője, **Schmidt Egon** bácsi mesél a körülöttünk élő állatokról. Minden alkalommal két állatról olvashattok, közülük az egyik madár. **A Budai Tibor gyönyörű rajzaival illusztrált ismertetés végén mindig található majd három-három kérdést. A helyes válaszoknak utána kell keresnetek. A megfejtéseket gyűjtésük össze, és küldjétek be szerkesztőségünk címére (1085 Budapest, Üllői út 24.). A borítékra írjátok rá: „Mesélnek az állatok”.**

Vörösbegy

Egyik kedvencem ez a narancsos mellényű kismadár. Nemrég az erdőszélen találkoztunk. Alacsony ágon ült, tollait vörösbegyszokás szerint kissé felfújta, gömbölyded alakjával úgy nézett ki, mintha valaki egy barna labda egyik oldalát tréfából pirosra festette volna. Megálltam, és néztem. A távcső egészen közelre hozta, jól láttam nagy, sötéten csillogó szemeit, amelyekkel inkább kíváncsián, mint féltéken pillantott felém. Aztán hirtelen leugrott a fűbe, felkapott egy – balszerencsémre éppen arra járó – pókot, jóízűen lenyelte, aztán halk „cik-cik” hangokkal a bokrok közé suhant.

A vörösbegy a rigófélék családjába tartozó madár, bokros aljnövényzetű erdőkben, parkokban, nagyobb kertekben bárhol találkozhatok vele. Hím és tojó azonos színű. Óvatos, de nem féltéken természetű madarak, a sétálókat néha egészen közelre bevarrják.

Szeptemberben-októberben vonulnak dél felé. A Magyarországon jelölt, gyűrűzött vörösbegyek főként Olaszországban kerültek kézre, ahol sajnos még ma is fogják és eszik a legszebb hangú énekesmadarainkat. De találunk Magyarországon

ról indult vörösbegyét Franciaországban, Spanyolországban, sőt akadt, amelyik Észak-Afrikába is átrepült. Az elköltözötték helyére aztán észak, északkelet felől, például Svéd- és Finnországból, Ukrajnából, Oroszországból érkeznek hozzánk vörösbegyek. Többségük továbbrepül dél felé, de egy részük itt marad, és kertekben, parkokban várja meg a tavaszt, amikor újra visszarepülnek a költőterületeik felé. Így aztán télen is találkozhattok ezzel a kedves, narancsos mellényű madárral. Lehet őket etetni apróra vágott sajt-darabkákkal, húsreszelékkel, főtt tojással, de szívesen csipegetik a félbevágott almát és a diótörmeleket is.

Élmes és találékony madár a vörösbegy. Évekkel ezelőtt egyikük valahogy besurrant az állatkerti pálmaházba, és ott töltötte a téli hónapokat. Nagyszerűen érezte magát a kellemes melegben, a trópusi növények között, ahol pókokra, rovarokra vadászott. Egy alkalommal, amikor a sétány mellett ugrált, lisztkucacot dobtam eléje. Nyomban odaröpült, felkapta, lenyelte, aztán úgy nézett rám, mintha csak azt kérdezte volna: ez finom volt, de mikor kapom a következőt? Nem sajnáltam tőle a lisztkucacot, és a végén már az ujjaim közül is kikapta a sárga lárvát. Ekkor azonban saját merészségétől

megijedhetett egy kicsit, mert csőrében a kukaccal gyorsan a növények sűrűjébe menekült. Néha énekelt is, gyöngyöző hangja az erdei patakok csobogását idézte. Márciusban, amikor odakint már tavaszodni kezdett, és dél felől megérkeztek az első visszatért vörösbegyek, kiszökött egy nyitva felejtett ajtón, és visszatért az erdőbe.

A vörösbegypárok évente kétszer költenek, egy-egy alkalommal hat-hét fiókat nevelnek. A frissen kirepült fiatalok színruháján még egyetlen piros tollacska sincs, névadó mellényüket csak az első vedlés után kapják meg. Ekkor lesznek „igazi” vörösbegyek.

Kérdések

- Milyen színű és súlyú egy vörösbegytójas?
- Szoktak-e a vörösbegypárok kakukot nevelni?
- Melyik országban tekintik nemzeti madárnak a vörösbegyét?

Gímszarvas

Szeptemberben Gemencen, a Duna alsó szakaszának gyönyörű, holtágakkal szabdalta erdeiben jártam. Ez a terület messze földön híres nagy agancsú szarvasbikáiról, de él ott sok más állat – vaddisznók, őzek, rókák és perze madarak is.

Szeptember a szarvasbögés ideje. Esténként körben orgonáltak a bikák, de láttam őket napvilágnál, késő délután is. Egy nagy tisztás szélén, a fák közé épült magaslesen ültem, és kezemben a távcsővel vártam. Először vaddisznók érkeztek – egy koca már süldő malacaival. Libasorban jöttek ki a sűrűből, aztán a koca megállt, és hosszasan, gyanakodva szimatolt minden irányba. A szél szerencsére felőlük fújt, így nem vehettek észre. Rövidesen meg is nyugodtak, turkálni kezdtek, erős orrukkal szinte felszántották a gyepet, ahogy édes gyökereket, rovarokat kerestek.

Legalább fél óráig figyelhettem őket, amikor is megfordult

MESÉLNEK AZ ÁLLATOK

a szél. Abban a pillanatban egyszerre kapták fel a fejüket valamennyien, beszívták a levegőt, az öreg koca dühösen röffent egyet, és futva indult az erdő felé. A többiek, megint csak libasorba rendeződve, követték.

Valahol mögöttem szajkó kiáltott recsegő hangján, levelibékák brekegtek a fák ágain. Egyiküket sikerült megtalálnom a távcsővel. Levélen ült, és hanghólyagját hatalmasra fújva brekegett. A levelibékák gyakran másznak a fák koronájába, ott vadásznak legyekre és más rovarokra. Ujjaik végén tapadókorongok vannak, ezekkel biztosan kapaszkodnak meg, ha egyik levélről a másikra ugranak.

A levegőben rétisas keringett, a kö-

Az óvatos bika csak ekkor jött utánuk. Hallottam, ahogy agancsa az ágakhoz ütődik, aztán kilépett a tisztásra. Gyönyörű agancsát hátravetette, orrlukáiból pára szállt a levegőbe, amikor hangosan bőgni kezdett. Ezzel hirdette, hogy ő a király a gemenci erdőben.

Távolabbról más bikák feleltek neki, ilyenkor ő mindig hangosan válaszolt. Aztán egyikük közeledni kezdett, mind közelebről hallottam, végül kilépett a fák közül. Neki is szép nagy agancsa volt, és látszott rajta, hogy küzdeni, harcolni akar a tehenekért. Alig látta meg a hárembika – így hívják a tehennel lévő állatot –, nyomban feléje fordult, és hangosan, kihívóan bőgött egyet. A trónkövetelő lassan közeledett, és most már mindketten hallgattak. Végül már egymás mellett álltak. Olyan volt, mintha csak két jó barát találkozott volna. Ekkor azonban hirtelen szembefordultak, agancsukat egymásnak feszítették, és nyögve, lihegve nyomták, taszították egymást. A tehenek oda se néztek, nyugodtan csipegették a fűvet. Egy idő után látszott, hogy a hárembika bírja jobban erővel. Egyre hátrább szorította a trónkövetelőt, amely végül feladta, megfordult, és futva indult az erdő felé. A másik nem üldözte. Mindössze néhány lépést tett mögöt-

zeli fán széncinege keresgél, és kíváncsián pillantott felém. A nap már lefelé hajlott, amikor végre megérkeztek a szarvasok. Először a tehenek léptek a tisztásra. A szemközti erdőből jöttek, a szél szerencsére megint felőlük lengedezett. Akár a disznók az imént, ők is hosszasan szimatoltak, és csak amikor úgy látták, nem fenyeget veszély, kezdtek el legelni.

te, aztán mennydörgő diadalkiáltása messzire szállt a fák között. Győzött, és a gemenci erdő királya maradt.

Kérdések

- A világ mely területein élnek gímszarvasok?
- Milyen súlyú egy kifejlett szarvas?
- Hol szerepel a mitológiában a gímszarvas?

► Közös táborralálkozóra invitálták a résztvevőket az evangélikus **Napvető** gyerek-tábor, az **Életfonal** életvezetési és a **Téli berek** hitépítő tábor szervezői október 1. és 3. között a piliscsabai Béthel Evangélikus Missziói Otthonba.

Kelényi Zsolt vezetésével közel negyven 3–12. osztályos gyerek és a táborok lelkes szervezői gyűltek össze, hogy felidézze a közös emlékeket, az elmúlt év táborainak üzenetét és a hívó közösség életét, megtartó

Útra készen

erejét. A szervezők szándéka az volt, hogy a tanév nehézségeinek és az év zordabbik felének kezdetén gyerekek és felnőttek Krisztus szavaiból és szeretetéből meríthessenek erőt, hogy hazatérve könnyebben szembenézzenek a kihívásokkal, feladatokkal és a rájuk váró új utakkal. Számos régi barát látta viszont itt egymást, de elsősorban Jézussal találkozhattak mindannyi-

an az áhítatok csendjében, az éneklés dicséreteiben, az egymásról való gondoskodásban és az őszinte gyermeki játékokban.

A csípős hideg sem szegte kedvüket, hogy kirándulni induljanak, majd a Béthel barátságos melegében alkalmuk volt elméjük pallérozására az **Őn dönt!** című bibliai akadályverseny és a kastélyjáték keretében.

■ PELLIONISZ PETRA

Két nap

► 2010. október 8. és 9. Két nap, amely változást hozott hétköznapjainkba. Akkor is, ha vendégként vettünk részt Sopronban a Nyugati (Dunántúli) Egyházkerület X. pedagóguskonferenciáján, de akkor is, ha az eseményt szervezőként készítettük elő, bonyolítottuk le.

■ BALIKÓNÉ NÉMETH MÁRTA

Jómagam mindkét szempontból megtapasztalhattam, elemezhettem e pedagógus-csendesnapból kinőtt hétféve történéseit. Láthattam, hogy a rendezés – a szoros értelemben vett szervezőbizottság irányító tevékenysége mellett – az egész tantestületet érintő, igazi csapatmunkában valósult meg. Mindenki a hozzá legközelebb álló területen jeleskedhetett, így adva egyre több és több értéket az eseményhez. Sok ötlet, idő és energia kellett, míg megszületett a végleges program...

Kíváncsian vártuk, hogy a százhetvennégy jelentkezőből ténylegesen hányan regisztrálják magukat a megjelölt napokon. Tetszenek-e majd az első napra tervezett programok? Hogy fogadja első este a közönség a Madhouse Theatre Company formabontó, merész előadását, a Shakespeare-összest? Lesznek-e, akik élnek a lehetőséggel, és szakszerű idegenvezetéssel járják be csodálatos városunk belvárosi utcáit, tereit? Abban biztosak voltunk, hogy a BW Pannónia Med Hotelben felszolgált vacsora után fellépő néptáncosaink és a négyfős tamburazenekar sikert aratnak; és abban is, hogy meglepve, de örömmel fogadják majd vendégeink a pihenés idejét jelző finom

célzást, N. Rossi 22 órakeres elhangzó II. szilencióját.

A szombati – Ittész János szolgálatával zajlott – istentisztelet erejében nem kételkedtünk. (Külön öröm volt számunkra, hogy egyházkerületünk püspökétől idén igazgatótanácsunk új tagja, Gruber Lászlóné vehette át az evangélikus pedagógusok elismerését kifejező Gyurátz-díjat.)

Nem volt kétségünk a délelőtti, logikus egységbe foglalt előadások sikerében sem. Megnyugodni azonban csak akkor mertünk, mikor láttuk, hogy a gyógypedagógia, grafológia, pszichológia, teológia (hitoktatás) tárgykörébe tartozó referátumok Horváth Ernő, Soóky Andrea, Frühwirthné Payrits Marianna és Wagner Szilárd tolmácsolásában, Jancsó Kálmán moderálásával felkeltették a je-

FOTO: KÓCZÁN KRISZTIÁN

lenlővők figyelmét, új ismeretekkel gazdagították őket. Igazi szellemi csemegével szolgált az Ittész János püspök, valamint a Kolozsvárról érkezett Jakabffy Tamás lapszerkesztő és kollégánk, Szentpáli Csaba – Wagner Szilárd moderálásával megvalósult – fórumbeszélgetése is.

A rendező Eötvös József Evangélikus Gimnázium és Egészségügyi Szakközépiskola bemutatását – az intézmény frissen elkészült közösségi ter-

ében – Gottschling Gábor igazgató felvezetése után – jelen sorok írója oldotta meg oly módon, hogy még az intézményt jól ismerők számára is új szempontból világított rá az itt folyó munkára, életre. Kóczán Krisztián segítségével lapozgattam is kicsit az Eötvös-albumban, megmutatva néhány, az elmúlt években készült fényképfelvételeket.

Az utolsó percekben Jankovits Béla, a rendezvény ötletgazdája foglalta össze gondolatait, köszönetet mondva a püspöknek a rendezvény kezdetéről érezhető, határozott támogatásáért.

Úgy gondoljuk, hogy e rendkívüli, számunkra felejthetetlen két napon egymás hatását erősítve fért meg egymással a filozofikus eszmefuttatás, a gyakorlatban jól hasznosítható tu-

dományos ismeret és a művészet adta szórakozás. Az eseményekhez méltó keretet kínált Matus Klára nyitó-, illetve Wagner Szilárd záróahítata.

2010. október 8. és 9. Két nap: elmélyülés, sok hasznos óra, kellemes perc. Köszönjük!

A szerző a soproni Eötvös József Evangélikus Gimnázium és Egészségügyi Szakközépiskola igazgatóhelyettese

Önismeret férfiaknak

Regionális férfimissziói nap Veszprémben

A piliscsabai nyári országos férfikonferencia idején merült fel az igény, hogy jó lenne az ősz folyamán egy regionális találkozót tartani, ahova azok is eljutnának, akiket esetleg a nagy távolság visszatartott a részvételtől.

október 2-án erre az alkalomra. A nyitóahítatot Schermann Gábor tabányai lelkész tartotta. Az Útmutató ígéje alapján arról beszélt, hogy tetteinknek ahhoz kell igazodniuk, amit Isten cselekszik, mert csak akkor lesz maradandó érvényű.

maga is egy bankban kezdett el dolgozni.

A délelőtti előadást e sorok írója tartotta *Kik vagyunk mi, férfiak?* címmel. Arról szólt, hogy mennyire fontos a felnőtté váláshoz hasonlóan a hitben is nagykorúvá lenni. A döntő az, hogy saját magunk határozzuk-e meg, hogy milyen embernek tartjuk magunkat, vagy elfogadjuk azt, amilyennek látnak minket. Ettől függetlenül az önismeret nem szakadhat el teljesen a többi ember véleményétől. A legfontosabb azonban mégis az, hogy tudjuk: milyennek lát bennünket Isten.

Az előadást élénk és őszinte beszélgetés követte. Volt idő még a csoportok bemutatkozására is. Ennek során Tóth Sándor, a szombathelyi férfikör vezetője azt javasolta, hogy a jövő évi országos férfikonferenciára augusztus végén Szombathelyen kerüljön sor; megszervezéséhez a férfikör és a gyülekezet segítségét is felajánlotta.

A közösen elfogyasztott ebéd után a helyi presbiterok vezetésével a vendégek megnézték a veszprémi vár nevezetességeit, megcsodálták a frissen helyreállított épületeket. A délután folyamán a nyári országos konferencián készült felvételeket, illetve – a záróahítat előtt – a müncheni II. ökumenikus egyházi napok férfimissziós vonatkozású eseményeiről készült képes beszámolót tekintették meg a résztvevők.

■ KOHÁRY FERENC

A SZERZŐ FELVÉTELE

A veszprémi gyülekezet és férfiköre vállalta, hogy helyet ad a találkozónak, és a szervezési feladatokat is elvégzi. Lóczi Tibor, a férfikör vezetője levélben megkeresett számos Veszprém és Fejér megyei gyülekezetet, ahol tudomása szerint még nincs férfikör, és meghívta őket a találkozóra. Ugyanígy meghívást kaptak a már évek óta működő férfikörök is.

Közel negyvenen szánták napjukat

Ezután Isó Zoltán helyi lelkész mutatta be a veszprémi gyülekezetet és az ott folyó kiterjedt szolgálatot, amelyet feleségével, Isó Dorottya lelkésznel és munkatársaikkal végeznek. Lóczi Tibor a férfikör munkájáról szólt részletesen, a helyszínen bemutatva azt a bizonyos „időbankot” (a felajánlott és igényelt segítség adattárát), amelyről korábban az *Evangélikus Élet* is beszámolt. Érdekes fejlemény, hogy nemrégiben ő

Egyházi ügynökkérdésről a nyilvánosság előtt

■ FABINY TIBOR

A Magyarországi Luther Szövetség elnöksége úgy döntött, hogy október 30-án konferenciát szervez *Az ügynökkérdés feldolgozásának egyházi fogadtatása és teológiai kérdései* címen.

Nem ez az első alkalom, hogy egyházi egyesület foglalkozik ezzel a témával. 2005 őszén, alig néhány hónappal a tényfeltáró bizottság felállása után az Evangélikus Belmissziói Baráti Egyesület (EBBE) vállalkozott arra, hogy ezt az érzékeny kérdést tematizálja: havonkénti sorozatot hirdetett meg, amelyen belül az ügynökkérdés teológiai, történeti, jogi és gyakorlati szempontjairól szóltak az előadások és az azokat követő beszélgetések. A sorozat anyaga *Igazság és kiengesztelődés* címen 2006 májusában jelent meg kötetben, még a tényfeltáró bizottságnak a közgyűlésen elhangzott első hivatalos jelentése előtt.

Egy egyházi egyesület még nem egyház, de az egyházért van, az egyház életét, munkáját, szolgálatát hivatalos segíteni. A Magyarországi Luther Szövetség mint egyesület nem csupán Luther Márton személyét és munkásságát kívánja a mai hívők számára közelebb hozni, hanem ezen túl célja – összhangban az egyesület alakulásakor lefektetett alapszabályával –: „... az evangélikusság iránt érdeklődő vagy abban megerősödni kívánók számára segítségnyújtás.”

Egyházunk vezetői minden bizalommal felismerték, hogy az egyesületnek e konferenciára vonatkozó javaslata is „segítségnyújtás” kíván lenni, tehát egyházi célokat szolgál, s feltételezem, hogy ezért is vállalta azonnal az országos elnökség mindkét tagja a rendezvény vednökségét.

Miért tartjuk fontosnak, hogy fórumot teremtsünk a témának, s hogy a kérdésben őszintén, becsületesen és bátran mindenki megszólalhasson?

Először is azért, mert hisszük, hogy a tisztánlátás igénye nem Isten akarata ellen való. Nem tudjuk elfogadni azok bölcsnek gondolt érvelését, akik szerint a múltat nem szabad bolygatni, s csak a jelennel és a jövővel érdemes foglalkozni. Miért fontos megismerni a múltat? Hogy tanuljunk belőle! Ha nem ismerjük meg a múlt hibáit és botlásait, csak ismételni fogjuk azokat. Bármennyire furcsa is, de ez a fájdalmas, szomorú történet elsősorban nem „róluk”, hanem „rólunk” szól. Pál apostol 1Kor 10-ben írja, hogy a pusztai vándorlás sok-sok bukásának története a mi tanulságunkra íratott meg, hogy mi, akik talán állunk, el ne essünk. Nem azt mondta Pál, hogy a bűn nem bűn, hogy a bukás nem bukás, hanem azt, hogy tanuljunk belőle – „félelemmel és rettegéssel”. S ha felismerjük, hogy mi magunk is – bár talán szerencsésebb csillagzat alatt születünk – ugyanolyan esendőek vagyunk, mint a pusztai vándorlás népe, az egykor elesettek felé csakis szolidaritással és részvétellel fordulhatunk.

Másodszor azért, mert úgy véljük, hogy egy közösség számára káros, ha visszafojtott görcsök és félelmek, ki nem mondott szavak bénítják az életét. „Beszélgető egyház legyünk!” – hangzott el egy püspöki székfoglalóban. Egy beszélgetés azonban bizalmas légkört igényel, ahol nem butítanak az elhallgatott, vagy éppen sebeznek a felőltenül odavetett szavak. A helyükön kimondott, eltalált és megtalált tiszta szavak – gyógyítanak. Mi a „sebesült sebész” gyógyító hatalmában hi-

szünk, nem a felcserekében. Konferenciánk arról szól, hogy megpróbálunk egyház lenni. Egyik előadónk, Fazakas Sándor református professzor az *Emlékezés és megbékélés* (Kálvin Kiadó, 2004) című könyvében írja, hogy az egyház páratlan, egyedülálló közösség, mert „nincs olyan hely és fórum a világban, ahol (...) az Isten irgalma konkrétán válhatna az emberek közötti megbocsátásban.”

Harmadszor azért, mert a reformáció örökösei vagyunk, s ez az örökség arra kötelez, hogy úgy tiszteljük a népet, mint Luther, aki a legnehezebb teológiai kérdéseket káté formájában meg tudta tanítani az egyszerű embereknek. Tudta, hogy nincsen „egyházi elit” odafent és az igazságot állítólag fel fogni képtelen „hívó ember” idelelt.

Bármennyire tiszteljük is az egyházi vezetést és az általuk megbízott szakmai testületet, úgy véljük, hogy az „ügynökkérdés” nem csupán történeti, hanem mindenekelőtt egyházi és teológiai kérdés – abban az értelemben, ahogy Luther is tanította: minden hívő és gondolkodó ember teológus. Még azt is hozzátette a reformátor, hogy a megkülönböztetés képessége tesz bennünket teológussá. Nos, az egykori beszervezéstörténeteket, a jelentéseket – bármennyire részlegesek is – azért is kell megismernünk, hogy különbséget tudjunk tenni ügynök és ügynök között. Csak a feltárt dokumentumok mutathatják meg, hogy lelkiismereti kompromisszumot a reá bízottak védelmében vagy inkább a saját előmenetele érdekében kötött valaki, vagy – mert ilyen is volt! – cinikus szervilizmus-sal támogatta az államhatalom egyházzromboló tevékenységét.

Közösségi problémát csak közösségben, a közösséggel közösen lehet – ha nem is „megoldani”, de valamennyire feldolgozni. Tehát nekünk is együtt kell gondolkodnunk, együtt kell beszélnünk ezekről a kérdésekről – s együtt kell imádkoznunk. Az ügynökkérdés nem egy szűk, információbirtokos, bennfentes szakembergárda, hanem az egész egyház ügye, s ezért a téma egyházi nyilvánosság előtti megvitatása a nagykorú tagokból álló egyház érdeke, ahol a szakemberek tudását az érintettek nem érezhetik fenyegetésnek, hanem Isten előtt a testvér bizalommal fordulhat a testvérehez.

Reménységünk szerint egy ilyen alkalom a további kutatást is kedvezően befolyásolhatja. Ezért is hívogattuk a nyár közepén a megszólalni kívánó testvéreinket ezekkel a szavakkal: „A konferencia célja a Magyarországi Evangélikus Egyházban öt éve folyó tényfeltáró szakmai munka és az ennek első dokumentációjaként kiadott, sokféle visszhangot kiváltott *Háló* című kötet (Luther Kiadó, Budapest, 2010) egyházi fogadtatásának nyílt megbeszélése.”

Ugyanezekkel a szavakkal hívogattuk most is egyházunk tagjait és minden jóakarátú embertársunkat. Esményeink: a nyitottság, a tisztánlátás, a megkülönböztetés, az őszinteség, a becsületesség, a bátorság, a részvétel, a szolidaritás, a megbocsátás, a kiengesztelődés, a gyógyulás, a demokrácia.

És mindenekfelett a szeretet. Ami kiüzi a félelmet. Jöjj, és lásd meg!

A szerző a Magyarországi Luther Szövetség elnöke, a konferencia egyik szervezője

Bemutatkozik a Harkai Evangelikus Egyházközség

Harka község, amely a nevét az ősmagyarok egyik nemzetségéről, Horkáról kapta, Soprontól délre, közvetlenül az osztrák határ mellett fekszik. Nevét 1245-ben említi először egy oklevél.

A reformáció Harkát is hamar elérte, 1571-ből van már arról adatunk, hogy evangelikus lelkész működött itt. A templomot 1787-ben szentelték fel, harminchét méter magas tornya 1937-ben kapta mai

végzett felújítási munkák – amelyek során megújult a gyülekezeti terem, a lelkészlakás és a templom torony-süvege – jelzik azt a szándékot, hogy a kicsi, de aktív evangelikus közösség lélekben és létszámban egyaránt gyarapodni akar, és nyitott a kevésbé aktív tagok és Harka új lakói felé.

A megszokott állandó alkalmaink – istentiszteletek, biblia- és hittanórák, ifjúsági órák – mellett a gyülekezetben számos új kezdeményezés is megjelent. Kiemelendő a baba-mama kör, amely a fiatal családok gyülekezethez való kötődését igyekszik erősíteni. A kéthavonta megjelenő helyi lap, a *Harkai Hirmondó* egy oldala minden számban az evangelikus gyülekezetnek van fenntartva. Rendszeresen tartunk ökumenikus áhítatsorozatokat, játszódházat a gyermekek számára, egy évben egyszer pedig ökumenikus családi délutánt. Templomunk restaurált műemlék orgonája egyre gyakrabban szól meg koncertek, egyházzenei áhítatok keretében.

Gyülekezetünkben nő- és leányegylet működik, és kamarakórus alakult, amely a karácsonyi és húsvéti istentiszteletek zenéjét színesíti. A presbiteri ülések mellett gyakran „presbiteri beszélgetést” is tartunk, ahol gyülekezetünk aktuális kérdéseit beszéljük meg.

A gyülekezet lelkésze 2007 óta dr. *Wagner Szilárd*, aki egyben a soproni Eötvös József Evangelikus Gimnázium és Egészségügyi Szakközépiskola iskolalelkésze is.

Evangelikus istentisztelet a Magyar Rádióban

Oktober 24-én, a Szentháromság ünnepe után huszonegyedik vasárnapon 10.04-től istentiszteletet hallhatunk az MR1 – Kossuth rádió hullámhosszán Harkáról. Igét hirdet dr. *Wagner Szilárd* lelkész.

alakját. Az orgona *König Fülöp* soproni orgonaépítő műhelyéből származik, 1819-ből.

A több mint ezer főt számláló gyülekezetet 1946-ban kitelepítették, újjászervezése komoly és áldozatos munka eredménye volt. 1977-től kezdve az egyházközség a soproni gyülekezettel társult, majd 2007 novemberétől újra önállóvá vált, ami a gyülekezet életében fontos mérföldkövet jelentett. A közelmúltban el-

▶ Október 22-én, pénteken délből a kiskőrösi evangelikus templom harangja szól az MR1 – Kossuth rádióban.

Kiskőrösön már a 18. század elején otthonra leltek a Felvidékről, Nyitarról és Nógrádból érkező evangelikus szlovákok. A helytörténet azt is feljegyezte, hogy a hétszáz családot telepítő *Vatthay* család templomot is emelt nekik, amelyet 1730-ban leromboltak. A mai templom *II. József* türelmi rendeletének köszönheti létét. A neogótikus istenházát *Hamaljár Márton* püspök szentelte fel 1798-ban.

Istentiszteleti rend • 2010. október 17.

Szentháromság ünnepe után 20. vasárnap. Liturgikus szín: zöld.
Lekció: *Ef 5,15–21; 1Móz 8,14–22. Alapige: Lk 14,25–35. Énekek: 52., 488.*

I., **Bécsi kapu tér** de. 9. (úrv.) Balicza Iván; de. 10. (német) Johannes Erlbruch; de. 11. (úrv.) Balicza Iván; du. 6. Balicza Iván; II., **Hűvösvölgyi út 193., Fébe** de. 10. (úrv.) Herzog Csaba; II., **Modori u. 6.** de. 3/4 11. Sztójánovics András; **Pesthidegkút, II., Ördögárok u. 9.** de. fél 10. (úrv.) Fodor Viktor; **Csillaghegy–Békásmegyér, III., Mező u. 12.** de. 10. (úrv., összegyülekezés napja) Donáth László; du. 2. (kiállításmegnyitó); **Óbuda, III., Dévai Bíró M. tér** de. 10. Bálintné Varsányi Vilma; **Újpest, IV., Lebstick M. u. 36–38.** de. 10. dr. Solymár Mónika; V., **Deák tér 4.** de. 9. (úrv.) Gerőfiné dr. Brebovsky Éva; de. 11. (úrv.) Cselovszky Ferenc; du. 6. (úrv., ifjúsági) Smidéliusz Gábor; VII., **Városligeti fasor 17.** de. 11. (úrv.) Aradi György; VIII., **Üllői út 24.** de. fél 11. Szabó Bertalan; VIII., **Rákóczi út 57/a** de. 10. (szlovák, úrv.) Gulácsiné Fabulya Hilda; VIII., **Karácsony S. u. 31–33.** de. 9. Szabó Bertalan; IX., **Gát u. 2. (katolikus templom)** de. 11. (úrv., énekes liturgia) Koczor Tamás; **Kőbánya, X., Kápolna u. 14.** de. 10. Benkóczy Péter; XI., **Kelenföld, Bocskai út 10.** de. fél 11. (úrv., templomszentelési hálaadó) Markku Rautiainen; XI., **Németvölgyi út 138.** de. 9. (családbarát istentisztelet) dr. Blázy Árpádné; **Budagyöngye, XII., Szilágyi E. fasor 24.** de. 9. (úrv.) D. Szabik Imre; **Budahegyvidék, XII., Kék Golyó u. 17.** de. 10. (úrv.) Keczkó Pál; XIII., **Kassák Lajos u. 22.** de. 10. Grendorf Péter; **Zugló, XIV., Lőcsei út 32.** de. 11. (úrv.) Tamásy Tamásné; XIV., **Gyarmat u. 14.** de. fél 10. Tamásy Tamásné; **Pestújhely, XV., Templom tér** de. 10. (úrv.) Kende K. Péter; **Rákospalota, XV., Régi Főti út 72. (nagytemplom)** de. 10. (úrv.) Ponicsán Erzsébet; **Rákosszentmihály, XVI., Hősök tere 10–11.** de. 10. Börönte Márta; **Cinkota, XVI., Batthyány I. u.** de. fél 11. Vető István; **Mátyásföld, XVI., Prodám u. 24.** de. 9. Vető István; **Rákoshely, XVII., Tessedik tér** de. 9. Kopf András; **Rákoskeresztúr, XVII., Pesti út 111.** de. fél 11. Kopf András; **Rákoscaba, XVII., Péceli út 146.** de. 9. Nagyné Szeker Éva; **Rákospalota, XVII., Gózon Gy. u.** de. 11. Nagyné Szeker Éva; **Pestszentlőrinc, XVIII., Kossuth tér 3.** de. 10. Kósa László; **Pestszentimre, XVIII., Rákóczi út 83. (református templom)** de. 8. Kósa László; **Kispest, XIX., Templom tér 1.** de. 10. Széll Bulcsú; XIX., **Hungária út 37.** de. 8. Széll Bulcsú; **Pesterzsébet, XX., Ady E. u. 89.** de. 10. Győri János Sámuel; **Csepel, XXI., Deák tér** de. fél 11. Zólyomi Mátyás; **Budafoke, XXII., Játék u. 16.** de. 10. (úrv.) Solymár Gábor; **Budakeszi, Fő út 155. (gyülekezeti terem)** de. fél 10. (úrv.) dr. Lacknerné Puskás Sára; **Soroksár, Otthon Közösségi Ház, Sztis u. 112.** du. 4. Győri János Sámuelné; **Budaörs, Szabadság út 75.** de. 10. Ittész István.

Összeállította: BODA ZSUZSA

Kolontár közelében

Villáminterjú Bittner Abigél somlószlósi evangelikus lelkésszel

– *Hogyan értesült a gátszakadás okozta tragédiáról?*
– Noszlopon éppen az özönvíz történetéről tartottam hittanórát. Innen hazaérve fogadott a férjem a hírrel...
– *Szolgálati területét mennyiben érinti a katasztrófa?*
– Mi tulajdonképpen csak Somlósárhelyen vagyunk érintettek. A falu szélén néhány házat ért el az áradat, de evangelikus családok nem károsultak. Túskeváron viszont láttam másnap a a vörösiszapot, amely a patakmedren keresztül terjed a szántóföldön. A szagát is lehet érezni. Túskeváról már többen elköltöztek. Én is megbeszéltem egy hittanosom szüleiével, hogy ha veszélyessé válik a helyzetük, átmenetileg befogadjuk őket a parókiaira. A falvainkban sok helyen vörös az út az iszaptól...
– *A hírek szerint a kertai parókia átmeneti otthont adott a munkálatokban megfáradt tűzoltóknak.*

– A kertai parókia üresen áll, nyaranta egy vállalkozó használja lovasterápiához. Felesége a kolontári körjegyzőségen dolgozik. Ő kérte a lehetőséget a tűzoltók elszállásolására.
– *Hogyan tekintenek a holnapra?*
– Ha a dominóelv igaz, és bármelyik pillanatban átszakadhat a másik tároló fala is, akkor az már minket is elérhet Somlószlóson. Ezért magunkért is aggódunk, nem csak másokért imádkozunk.

Vajon ott van-e még a feszület a kolontári forrás mellett? Ez is az iszapfolyam fősodrában állt...

A SZERZŐ FELVÉTELE

– *Említette a hittanosokat. A gyerekek hogyan élik meg a látottakat, hallottakat?*
– Túskeváron egy kislány mesélte, hogy szülei hét perccel az áttörés előtt mentek el a töltés előtti útszakaszon. Ajkán még be akartak szaladni egy boltba vásárolni. Ha megteszik, talán éppen akkor érnek a töltéshez, amikor a tragédia megtörténik. Nagyalásonban is egy hittanos kislány mondta el, hogy Isten az ő szüleit is hasonlóképpen mentette meg. Hittanóra után kértem a gyerekeket, hogy saját szavaikkal is imádkozzanak a bajbajutottakért. Azt tapasztaltam, hogy többen akkor érnek a töltéshez, amikor a tragédia megtörténik. Nagyalásonban is egy hittanos kislány mondta el, hogy Isten az ő szüleit is hasonlóképpen mentette meg. Hittanóra után kértem a gyerekeket, hogy saját szavaikkal is imádkozzanak a bajbajutottakért. Azt tapasztaltam, hogy többen akkor érnek a töltéshez, amikor a tragédia megtörténik. Nagyalásonban is egy hittanos kislány mondta el, hogy Isten az ő szüleit is hasonlóképpen mentette meg. Hittanóra után kértem a gyerekeket, hogy saját szavaikkal is imádkozzanak a bajbajutottakért. Azt tapasztaltam, hogy többen akkor érnek a töltéshez, amikor a tragédia megtörténik. Nagyalásonban is egy hittanos kislány mondta el, hogy Isten az ő szüleit is hasonlóképpen mentette meg. Hittanóra után kértem a gyerekeket, hogy saját szavaikkal is imádkozzanak a bajbajutottakért. Azt tapasztaltam, hogy többen akkor érnek a töltéshez, amikor a tragédia megtörténik. Nagyalásonban is egy hittanos kislány mondta el, hogy Isten az ő szüleit is hasonlóképpen mentette meg. Hittanóra után kértem a gyerekeket, hogy saját szavaikkal is imádkozzanak a bajbajutottakért. Azt tapasztaltam, hogy többen akkor érnek a töltéshez, amikor a tragédia megtörténik. Nagyalásonban is egy hittanos kislány mondta el, hogy Isten az ő szüleit is hasonlóképpen mentette meg. Hittanóra után kértem a gyerekeket, hogy saját szavaikkal is imádkozzanak a bajbajutottakért. Azt tapasztaltam, hogy többen akkor érnek a töltéshez, amikor a tragédia megtörténik. Nagyalásonban is egy hittanos kislány mondta el, hogy Isten az ő szüleit is hasonlóképpen mentette meg. Hittanóra után kértem a gyerekeket, hogy saját szavaikkal is imádkozzanak a bajbajutottakért. Azt tapasztaltam, hogy többen akkor érnek a töltéshez, amikor a tragédia megtörténik. Nagyalásonban is egy hittanos kislány mondta el, hogy Isten az ő szüleit is hasonlóképpen mentette meg. Hittanóra után kértem a gyerekeket, hogy saját szavaikkal is imádkozzanak a bajbajutottakért. Azt tapasztaltam, hogy többen akkor érnek a töltéshez, amikor a tragédia megtörténik. Nagyalásonban is egy hittanos kislány mondta el, hogy Isten az ő szüleit is hasonlóképpen mentette meg. Hittanóra után kértem a gyerekeket, hogy saját szavaikkal is imádkozzanak a bajbajutottakért. Azt tapasztaltam, hogy többen akkor érnek a töltéshez, amikor a tragédia megtörténik. Nagyalásonban is egy hittanos kislány mondta el, hogy Isten az ő szüleit is hasonlóképpen mentette meg. Hittanóra után kértem a gyerekeket, hogy saját szavaikkal is imádkozzanak a bajbajutottakért. Azt tapasztaltam, hogy többen akkor érnek a töltéshez, amikor a tragédia megtörténik. Nagyalásonban is egy hittanos kislány mondta el, hogy Isten az ő szüleit is hasonlóképpen mentette meg. Hittanóra után kértem a gyerekeket, hogy saját szavaikkal is imádkozzanak a bajbajutottakért. Azt tapasztaltam, hogy többen akkor érnek a töltéshez, amikor a tragédia megtörténik. Nagyalásonban is egy hittanos kislány mondta el, hogy Isten az ő szüleit is hasonlóképpen mentette meg. Hittanóra után kértem a gyerekeket, hogy saját szavaikkal is imádkozzanak a bajbajutottakért. Azt tapasztaltam, hogy többen akkor érnek a töltéshez, amikor a tragédia megtörténik. Nagyalásonban is egy hittanos kislány mondta el, hogy Isten az ő szüleit is hasonlóképpen mentette meg. Hittanóra után kértem a gyerekeket, hogy saját szavaikkal is imádkozzanak a bajbajutottakért. Azt tapasztaltam, hogy többen akkor érnek a töltéshez, amikor a tragédia megtörténik. Nagyalásonban is egy hittanos kislány mondta el, hogy Isten az ő szüleit is hasonlóképpen mentette meg. Hittanóra után kértem a gyerekeket, hogy saját szavaikkal is imádkozzanak a bajbajutottakért. Azt tapasztaltam, hogy többen akkor érnek a töltéshez, amikor a tragédia megtörténik. Nagyalásonban is egy hittanos kislány mondta el, hogy Isten az ő szüleit is hasonlóképpen mentette meg. Hittanóra után kértem a gyerekeket, hogy saját szavaikkal is imádkozzanak a bajbajutottakért. Azt tapasztaltam, hogy többen akkor érnek a töltéshez, amikor a tragédia megtörténik. Nagyalásonban is egy hittanos kislány mondta el, hogy Isten az ő szüleit is hasonlóképpen mentette meg. Hittanóra után kértem a gyerekeket, hogy saját szavaikkal is imádkozzanak a bajbajutottakért. Azt tapasztaltam, hogy többen akkor érnek a töltéshez, amikor a tragédia megtörténik. Nagyalásonban is egy hittanos kislány mondta el, hogy Isten az ő szüleit is hasonlóképpen mentette meg. Hittanóra után kértem a gyerekeket, hogy saját szavaikkal is imádkozzanak a bajbajutottakért. Azt tapasztaltam, hogy többen akkor érnek a töltéshez, amikor a tragédia megtörténik. Nagyalásonban is egy hittanos kislány mondta el, hogy Isten az ő szüleit is hasonlóképpen mentette meg. Hittanóra után kértem a gyerekeket, hogy saját szavaikkal is imádkozzanak a bajbajutottakért. Azt tapasztaltam, hogy többen akkor érnek a töltéshez, amikor a tragédia megtörténik. Nagyalásonban is egy hittanos kislány mondta el, hogy Isten az ő szüleit is hasonlóképpen mentette meg. Hittanóra után kértem a gyerekeket, hogy saját szavaikkal is imádkozzanak a bajbajutottakért. Azt tapasztaltam, hogy többen akkor érnek a töltéshez, amikor a tragédia megtörténik. Nagyalásonban is egy hittanos kislány mondta el, hogy Isten az ő szüleit is hasonlóképpen mentette meg. Hittanóra után kértem a gyerekeket, hogy saját szavaikkal is imádkozzanak a bajbajutottakért. Azt tapasztaltam, hogy többen akkor érnek a töltéshez, amikor a tragédia megtörténik. Nagyalásonban is egy hittanos kislány mondta el, hogy Isten az ő szüleit is hasonlóképpen mentette meg. Hittanóra után kértem a gyerekeket, hogy saját szavaikkal is imádkozzanak a bajbajutottakért. Azt tapasztaltam, hogy többen akkor érnek a töltéshez, amikor a tragédia megtörténik. Nagyalásonban is egy hittanos kislány mondta el, hogy Isten az ő szüleit is hasonlóképpen mentette meg. Hittanóra után kértem a gyerekeket, hogy saját szavaikkal is imádkozzanak a bajbajutottakért. Azt tapasztaltam, hogy többen akkor érnek a töltéshez, amikor a tragédia megtörténik. Nagyalásonban is egy hittanos kislány mondta el, hogy Isten az ő szüleit is hasonlóképpen mentette meg. Hittanóra után kértem a gyerekeket, hogy saját szavaikkal is imádkozzanak a bajbajutottakért. Azt tapasztaltam, hogy többen akkor érnek a töltéshez, amikor a tragédia megtörténik. Nagyalásonban is egy hittanos kislány mondta el, hogy Isten az ő szüleit is hasonlóképpen mentette meg. Hittanóra után kértem a gyerekeket, hogy saját szavaikkal is imádkozzanak a bajbajutottakért. Azt tapasztaltam, hogy többen akkor érnek a töltéshez, amikor a tragédia megtörténik. Nagyalásonban is egy hittanos kislány mondta el, hogy Isten az ő szüleit is hasonlóképpen mentette meg. Hittanóra után kértem a gyerekeket, hogy saját szavaikkal is imádkozzanak a bajbajutottakért. Azt tapasztaltam, hogy többen akkor érnek a töltéshez, amikor a tragédia megtörténik. Nagyalásonban is egy hittanos kislány mondta el, hogy Isten az ő szüleit is hasonlóképpen mentette meg. Hittanóra után kértem a gyerekeket, hogy saját szavaikkal is imádkozzanak a bajbajutottakért. Azt tapasztaltam, hogy többen akkor érnek a töltéshez, amikor a tragédia megtörténik. Nagyalásonban is egy hittanos kislány mondta el, hogy Isten az ő szüleit is hasonlóképpen mentette meg. Hittanóra után kértem a gyerekeket, hogy saját szavaikkal is imádkozzanak a bajbajutottakért. Azt tapasztaltam, hogy többen akkor érnek a töltéshez, amikor a tragédia megtörténik. Nagyalásonban is egy hittanos kislány mondta el, hogy Isten az ő szüleit is hasonlóképpen mentette meg. Hittanóra után kértem a gyerekeket, hogy saját szavaikkal is imádkozzanak a bajbajutottakért. Azt tapasztaltam, hogy többen akkor érnek a töltéshez, amikor a tragédia megtörténik. Nagyalásonban is egy hittanos kislány mondta el, hogy Isten az ő szüleit is hasonlóképpen mentette meg. Hittanóra után kértem a gyerekeket, hogy saját szavaikkal is imádkozzanak a bajbajutottakért. Azt tapasztaltam, hogy többen akkor érnek a töltéshez, amikor a tragédia megtörténik. Nagyalásonban is egy hittanos kislány mondta el, hogy Isten az ő szüleit is hasonlóképpen mentette meg. Hittanóra után kértem a gyerekeket, hogy saját szavaikkal is imádkozzanak a bajbajutottakért. Azt tapasztaltam, hogy többen akkor érnek a töltéshez, amikor a tragédia megtörténik. Nagyalásonban is egy hittanos kislány mondta el, hogy Isten az ő szüleit is hasonlóképpen mentette meg. Hittanóra után kértem a gyerekeket, hogy saját szavaikkal is imádkozzanak a bajbajutottakért. Azt tapasztaltam, hogy többen akkor érnek a töltéshez, amikor a tragédia megtörténik. Nagyalásonban is egy hittanos kislány mondta el, hogy Isten az ő szüleit is hasonlóképpen mentette meg. Hittanóra után kértem a gyerekeket, hogy saját szavaikkal is imádkozzanak a bajbajutottakért. Azt tapasztaltam, hogy többen akkor érnek a töltéshez, amikor a tragédia megtörténik. Nagyalásonban is egy hittanos kislány mondta el, hogy Isten az ő szüleit is hasonlóképpen mentette meg. Hittanóra után kértem a gyerekeket, hogy saját szavaikkal is imádkozzanak a bajbajutottakért. Azt tapasztaltam, hogy többen akkor érnek a töltéshez, amikor a tragédia megtörténik. Nagyalásonban is egy hittanos kislány mondta el, hogy Isten az ő szüleit is hasonlóképpen mentette meg. Hittanóra után kértem a gyerekeket, hogy saját szavaikkal is imádkozzanak a bajbajutottakért. Azt tapasztaltam, hogy többen akkor érnek a töltéshez, amikor a tragédia megtörténik. Nagyalásonban is egy hittanos kislány mondta el, hogy Isten az ő szüleit is hasonlóképpen mentette meg. Hittanóra után kértem a gyerekeket, hogy saját szavaikkal is imádkozzanak a bajbajutottakért. Azt tapasztaltam, hogy többen akkor érnek a töltéshez, amikor a tragédia megtörténik. Nagyalásonban is egy hittanos kislány mondta el, hogy Isten az ő szüleit is hasonlóképpen mentette meg. Hittanóra után kértem a gyerekeket, hogy saját szavaikkal is imádkozzanak a bajbajutottakért. Azt tapasztaltam, hogy többen akkor érnek a töltéshez, amikor a tragédia megtörténik. Nagyalásonban is egy hittanos kislány mondta el, hogy Isten az ő szüleit is hasonlóképpen mentette meg. Hittanóra után kértem a gyerekeket, hogy saját szavaikkal is imádkozzanak a bajbajutottakért. Azt tapasztaltam, hogy többen akkor érnek a töltéshez, amikor a tragédia megtörténik. Nagyalásonban is egy hittanos kislány mondta el, hogy Isten az ő szüleit is hasonlóképpen mentette meg. Hittanóra után kértem a gyerekeket, hogy saját szavaikkal is imádkozzanak a bajbajutottakért. Azt tapasztaltam, hogy többen akkor érnek a töltéshez, amikor a tragédia megtörténik. Nagyalásonban is egy hittanos kislány mondta el, hogy Isten az ő szüleit is hasonlóképpen mentette meg. Hittanóra után kértem a gyerekeket, hogy saját szavaikkal is imádkozzanak a bajbajutottakért. Azt tapasztaltam, hogy többen akkor érnek a töltéshez, amikor a tragédia megtörténik. Nagyalásonban is egy hittanos kislány mondta el, hogy Isten az ő szüleit is hasonlóképpen mentette meg. Hittanóra után kértem a gyerekeket, hogy saját szavaikkal is imádkozzanak a bajbajutottakért. Azt tapasztaltam, hogy többen akkor érnek a töltéshez, amikor a tragédia megtörténik. Nagyalásonban is egy hittanos kislány mondta el, hogy Isten az ő szüleit is hasonlóképpen mentette meg. Hittanóra után kértem a gyerekeket, hogy saját szavaikkal is imádkozzanak a bajbajutottakért. Azt tapasztaltam, hogy többen akkor érnek a töltéshez, amikor a tragédia megtörténik. Nagyalásonban is egy hittanos kislány mondta el, hogy Isten az ő szüleit is hasonlóképpen mentette meg. Hittanóra után kértem a gyerekeket, hogy saját szavaikkal is imádkozzanak a bajbajutottakért. Azt tapasztaltam, hogy többen akkor érnek a töltéshez, amikor a tragédia megtörténik. Nagyalásonban is egy hittanos kislány mondta el, hogy Isten az ő szüleit is hasonlóképpen mentette meg. Hittanóra után kértem a gyerekeket, hogy saját szavaikkal is imádkozzanak a bajbajutottakért. Azt tapasztaltam, hogy többen akkor érnek a töltéshez, amikor a tragédia megtörténik. Nagyalásonban is egy hittanos kislány mondta el, hogy Isten az ő szüleit is hasonlóképpen mentette meg. Hittanóra után kértem a gyerekeket, hogy saját szavaikkal is imádkozzanak a bajbajutottakért. Azt tapasztaltam, hogy többen akkor érnek a töltéshez, amikor a tragédia megtörténik. Nagyalásonban is egy hittanos kislány mondta el, hogy Isten az ő szüleit is hasonlóképpen mentette meg. Hittanóra után kértem a gyerekeket, hogy saját szavaikkal is imádkozzanak a bajbajutottakért. Azt tapasztaltam, hogy többen akkor érnek a töltéshez, amikor a tragédia megtörténik. Nagyalásonban is egy hittanos kislány mondta el, hogy Isten az ő szüleit is hasonlóképpen mentette meg. Hittanóra után kértem a gyerekeket, hogy saját szavaikkal is imádkozzanak a bajbajutottakért. Azt tapasztaltam, hogy többen akkor érnek a töltéshez, amikor a tragédia megtörténik. Nagyalásonban is egy hittanos kislány mondta el, hogy Isten az ő szüleit is hasonlóképpen mentette meg. Hittanóra után kértem a gyerekeket, hogy saját szavaikkal is imádkozzanak a bajbajutottakért. Azt tapasztaltam, hogy többen akkor érnek a töltéshez, amikor a tragédia megtörténik. Nagyalásonban is egy hittanos kislány mondta el, hogy Isten az ő szüleit is hasonlóképpen mentette meg. Hittanóra után kértem a gyerekeket, hogy saját szavaikkal is imádkozzanak a bajbajutottakért. Azt tapasztaltam, hogy többen akkor érnek a töltéshez, amikor a tragédia megtörténik. Nagyalásonban is egy hittanos kislány mondta el, hogy Isten az ő szüleit is hasonlóképpen mentette meg. Hittanóra után kértem a gyerekeket, hogy saját szavaikkal is imádkozzanak a bajbajutottakért. Azt tapasztaltam, hogy többen akkor érnek a töltéshez, amikor a tragédia megtörténik. Nagyalásonban is egy hittanos kislány mondta el, hogy Isten az ő szüleit is hasonlóképpen mentette meg. Hittanóra után kértem a gyerekeket, hogy saját szavaikkal is imádkozzanak a bajbajutottakért. Azt tapasztaltam, hogy többen akkor érnek a töltéshez, amikor a tragédia megtörténik. Nagyalásonban is egy hittanos kislány mondta el, hogy Isten az ő szüleit is hasonlóképpen mentette meg. Hittanóra után kértem a gyerekeket, hogy saját szavaikkal is imádkozzanak a bajbajutottakért. Azt tapasztaltam, hogy többen akkor érnek a töltéshez, amikor a tragédia megtörténik. Nagyalásonban is egy hittanos kislány mondta el, hogy Isten az ő szüleit is hasonlóképpen mentette meg. Hittanóra után kértem a gyerekeket, hogy saját szavaikkal is imádkozzanak a bajbajutottakért. Azt tapasztaltam, hogy többen akkor érnek a töltéshez, amikor a tragédia megtörténik. Nagyalásonban is egy hittanos kislány mondta el, hogy Isten az ő szüleit is hasonlóképpen mentette meg. Hittanóra után kértem a gyerekeket, hogy saját szavaikkal is imádkozzanak a bajbajutottakért. Azt tapasztaltam, hogy többen akkor érnek a töltéshez, amikor a tragédia megtörténik. Nagyalásonban is egy hittanos kislány mondta el, hogy Isten az ő szüleit is hasonlóképpen mentette meg. Hittanóra után kértem a gyerekeket, hogy saját szavaikkal is imádkozzanak a bajbajutottakért. Azt tapasztaltam, hogy többen akkor érnek a töltéshez, amikor a tragédia megtörténik. Nagyalásonban is egy hittanos kislány mondta el, hogy Isten az ő szüleit is hasonlóképpen mentette meg. Hittanóra után kértem a gyerekeket, hogy saját szavaikkal is imádkozzanak a bajbajutottakért. Azt tapasztaltam, hogy többen akkor érnek a töltéshez, amikor a tragédia megtörténik. Nagyalásonban is egy hittanos kislány mondta el, hogy Isten az ő szüleit is hasonlóképpen mentette meg. Hittanóra után kértem a gyerekeket, hogy saját szavaikkal is imádkozzanak a bajbajutottakért. Azt tapasztaltam, hogy többen akkor érnek a töltéshez, amikor a tragédia megtörténik. Nagyalásonban is egy hittanos kislány mondta el, hogy Isten az ő szüleit is hasonlóképpen mentette meg. Hittanóra után kértem a gyerekeket, hogy saját szavaikkal is imádkozzanak a bajbajutottakért. Azt tapasztaltam, hogy többen akkor érnek a töltéshez, amikor a tragédia megtörténik. Nagyalásonban is egy hittanos kislány mondta el, hogy Isten az ő szüleit is hasonlóképpen mentette meg. Hittanóra után kértem a gyerekeket, hogy saját szavaikkal is imádkozzanak a bajbajutottakért. Azt tapasztaltam, hogy többen akkor érnek a töltéshez, amikor a tragédia megtörténik. Nagyalásonban is egy hittanos kislány mondta el, hogy Isten az ő szüleit is hasonlóképpen mentette meg. Hittanóra után kértem a gyerekeket, hogy saját szavaikkal is imádkozzanak a bajbajutottakért. Azt tapasztaltam, hogy többen akkor érnek a töltéshez, amikor a tragédia megtörténik. Nagyalásonban is egy hittanos kislány mondta el, hogy Isten az ő szüleit is hasonlóképpen mentette meg. Hittanóra után kértem a gyerekeket, hogy saját szavaikkal is imádkozzanak a bajbajutottakért. Azt tapasztaltam, hogy többen akkor érnek a töltéshez, amikor a tragédia megtörténik. Nagyalásonban is egy hittanos kislány mondta el, hogy Isten az ő szüleit is hasonlóképpen mentette meg. Hittanóra után kértem a gyerekeket, hogy saját szavaikkal is imádkozzanak a bajbajutottakért. Azt tapasztaltam, hogy többen akkor érnek a töltéshez, amikor a tragédia megtörténik. Nagyalásonban is egy hittanos kislány mondta el, hogy Isten az ő szüleit is hasonlóképpen mentette meg. Hittanóra után kértem a gyerekeket, hogy saját szavaikkal is imádkozzanak a bajbajutottakért. Azt tapasztaltam, hogy többen akkor érnek a töltéshez, amikor a tragédia megtörténik. Nagyalásonban is egy hittanos kislány mondta el, hogy Isten az ő szüleit is hasonlóképpen mentette meg. Hittanóra után kértem a gyerekeket, hogy saját szavaikkal is imádkozzanak a bajbajutottakért. Azt tapasztaltam, hogy többen akkor érnek a töltéshez, amikor a tragédia megtörténik. Nagyalásonban is egy hittanos kislány mondta el, hogy Isten az ő szüleit is hasonlóképpen mentette meg. Hittanóra után kértem a gyerekeket, hogy saját szavaikkal is imádkozzanak a bajbajutottakért. Azt tapasztaltam, hogy többen akkor érnek a töltéshez, amikor a tragédia megtörténik. Nagyalásonban is egy hittanos kislány mondta el, hogy Isten az ő szüleit is hasonlóképpen mentette meg. Hittanóra után kértem a gyerekeket, hogy saját szavaikkal is imádkozzanak a bajbajutottakért. Azt tapasztaltam, hogy többen akkor érnek a töltéshez, amikor a tragédia megtörténik. Nagyalásonban is egy hittanos kislány mondta el, hogy Isten az ő szüleit is hasonlóképpen mentette meg. Hittanóra után kértem a gyerekeket, hogy saját szavaikkal is imádkozzanak a bajbajutottakért. Azt tapasztaltam, hogy többen akkor érnek a töltéshez, amikor a tragédia megtörténik. Nagyalásonban is egy hittanos kislány mondta el, hogy Isten az ő szüleit is hasonlóképpen mentette meg. Hittanóra után kértem a gyerekeket, hogy saját szavaikkal is imádkozzanak a bajbajutottakért. Azt tapasztaltam, hogy többen akkor érnek a töltéshez, amikor a tragédia megtörténik. Nagyalásonban is egy hittanos kislány mondta el, hogy Isten az ő szüleit is hasonlóképpen mentette meg. Hittanóra után kértem a gyerekeket, hogy saját szavaikkal is imádkozzanak a bajbajutottakért. Azt tapasztaltam, hogy többen akkor érnek a töltéshez, amikor a tragédia megtörténik. Nagyalásonban is egy hittanos kislány mondta el, hogy Isten az ő szüleit is hasonlóképpen mentette meg. Hittanóra után kértem a gyerekeket, hogy saját szavaikkal is imádkozzanak a bajbajutottakért. Azt tapasztaltam, hogy többen akkor érnek a töltéshez, amikor a tragédia megtörténik. Nagyalásonban is egy hittanos kislány mondta el, hogy Isten az ő szüleit is hasonlóképpen mentette meg. Hittanóra után kértem a gyerekeket, hogy saját szavaikkal is imádkozzanak a bajbajutottakért. Azt tapasztaltam, hogy többen akkor érnek a töltéshez, amikor a tragédia megtörténik. Nagyalásonban is egy hittanos kislány mondta el, hogy Isten az ő szüleit is hasonlóképpen mentette meg. Hittanóra után kértem a gyerekeket, hogy saját szavaikkal is imádkozzanak a bajbajutottakért. Azt tapasztaltam, hogy többen akkor érnek a töltéshez, amikor a tragédia megtörténik. Nagyalásonban is egy hittanos kislány mondta el, hogy Isten az ő szüleit is hasonlóképpen mentette meg. Hittanóra után kértem a gyerekeket, hogy saját szavaikkal is imádkozzanak a bajbajutottakért. Azt tapasztaltam, hogy többen akkor érnek a töltéshez, amikor a tragédia megtörténik. Nagyalásonban is egy hittanos kislány mondta el, hogy Isten az ő szüleit is hasonlóképpen mentette meg. Hittanóra után kértem a gyerekeket, hogy saját szavaikkal is imádkozzanak a bajbajutottakért. Azt tapasztaltam, hogy többen akkor érnek a töltéshez, amikor a tragédia megtörténik. Nagyalásonban is egy hittanos kislány mondta el, hogy Isten az ő szüleit is hasonlóképpen mentette meg. Hittanóra után kértem a gyerekeket, hogy saját szavaikkal is imádkozzanak a bajbajutottakért. Azt tapasztaltam, hogy többen akkor érnek a töltéshez, amikor a tragédia megtörténik. Nagyalásonban is egy hittanos kislány mondta el, hogy Isten az ő szüleit is hasonlóképpen mentette meg. Hittanóra után kértem a gyerekeket, hogy saját szavaikkal is imádkozzanak a bajbajutottakért. Azt tapasztaltam, hogy többen akkor érnek a töltéshez, amikor a tragédia megtörténik. Nagyalásonban is egy hittanos kislány mondta el, hogy Isten az ő szüleit is hasonlóképpen mentette meg. Hittanóra után kértem a gyerekeket, hogy saját szavaikkal is imádkozzanak a bajbajutottakért. Azt tapasztaltam, hogy többen akkor érnek a töltéshez, amikor a tragédia megtörténik. Nagyalásonban is egy hittanos kislány mondta el, hogy Isten az ő szüleit is hasonlóképpen mentette meg. Hittanóra után kértem a gyerekeket, hogy saját szavaikkal is imádkozzanak a bajbajutottakért. Azt tapasztaltam, hogy többen akkor érnek a töltéshez, amikor a tragédia megtörténik. Nagyalásonban is egy hittanos kislány mondta el, hogy Isten az ő szüleit is hasonlóképpen mentette meg. Hittanóra után kértem a gyerekeket, hogy saját szavaikkal is imádkozzanak a bajbajutottakért. Azt tapasztaltam, hogy többen akkor érnek a töltéshez, amikor a tragédia megtörténik. Nagyalásonban is egy hittanos kislány mondta el, hogy Isten az ő szüleit is hasonlóképpen mentette meg. Hittanóra után kértem a gyerekeket, hogy saját szavaikkal is imádkozzanak a bajbajutottakért. Azt tapasztaltam, hogy többen akkor érnek a töltéshez, amikor a tragédia megtörténik. Nagyalásonban is egy hittanos kislány mondta el, hogy Isten az ő szüleit is hasonlóképpen mentette meg. Hittanóra után kértem a gyerekeket, hogy saját szavaikkal is imádkozzanak a bajbajutottakért. Azt tapasztaltam, hogy többen akkor érnek a töltéshez, amikor a tragédia megtörténik. Nagyalásonban is egy hittanos kislány mondta el, hogy Isten az ő szüleit is hasonlóképpen mentette meg. Hittanóra után kértem a gyerekeket, hogy saját szavaikkal is imádkozzanak a bajbajutottakért. Azt tapasztaltam, hogy többen akkor érnek a töltéshez, amikor a tragédia megtörténik. Nagyalásonban is egy hittanos kislány mondta el, hogy Isten az ő szüleit is hasonlóképpen mentette meg. Hittanóra után kértem a gyerekeket, hogy saját szavaikkal is imádkozzanak a bajbajutottakért. Azt tapasztaltam, hogy többen akkor érnek a töltéshez, amikor a tragédia megtörténik. Nagyalásonban is egy hittanos kislány mondta el, hogy Isten az ő szüleit is hasonlóképpen mentette meg. Hittanóra után kértem a gyerekeket, hogy saját szavaikkal is imádkozzanak a bajbajutottakért. Azt tapasztaltam, hogy többen akkor érnek a töltéshez, amikor a tragédia megtörténik. Nagyalásonban is egy hittanos kislány mondta el, hogy Isten az ő szüleit is hasonlóképpen mentette meg. Hittanóra után kértem a gyerekeket, hogy saját szavaikkal is imádkozzanak a bajbajutottakért. Azt tapasztaltam, hogy többen akkor érnek a töltéshez, amikor a tragédia megtörténik. Nagyalásonban is egy hittanos kislány mondta el, hogy Isten az ő szüleit is hasonlóképpen mentette meg. Hittanóra után kértem a gyerekeket, hogy saját szavaikkal is imádkozzanak a bajbajutottakért. Azt tapasztaltam, hogy többen akkor érnek a töltéshez, amikor a tragédia megtörténik. Nagyalásonban is egy hittanos kislány mondta el, hogy Isten az ő szüleit is hasonlóképpen mentette meg. Hittanóra után kértem a gyerekeket, hogy saját szavaikk

Vége az uborkaszezonnak

► Az ős beköszöntével általában nemcsak a hőmérséklet kezd el folyamatosan csökkenni, de október elejére a nyáron dédelgett és szeptemberben megvalósított vagy továbbfejlesztett informatikai projektek is rendre hírt adnak magukról. Külön-külön részletesen foglalkozni nem minden esetben érdemes a – néha jelentős – előrelépésekkel, beszámolni azonban mindenféleképpen kell róluk.

Ubuntu Linux

Múlt hét végén jelent meg az *Ubuntu Linux* soros kiadása, amely a *Maverick Meerkat*, azaz a „rendkívüli szurikáta” nevet viseli. Ezt a Linux disztribúciót tartják ma a leginkább felhasználóbarátnak, így nem véletlen, hogy egyházunk Internet Munkacsoportja is ezt adja a különféle pályázatokon nyerhető számítógépek mellé. Az egymást követő verziók mindegyikére jellemző a szebb és jobb felhasználói felület, ugyanakkor az Ubuntu One szolgáltatás révén az operációs rendszer a „felhőbe” is kimereszkedik, és lehetővé teszi, hogy úgy tároljuk a neten dokumentumainkat és zenéinket, hogy azok bárhol, akár még okostelefonnal is elérhető legyenek.

Az Ubuntu Unity nevű kezelőfelületét az apró kijelzővel rendelkező netbookokra optimalizálták, így az még jobban szolgálja a különféle gyakori funkciók elérhetőségét, miközben a lehető legkevesebbet foglalja el a hasznos képernyőterületből.

Bár már évek óta lehet hallani, hogy hamarosan robbanásszerűen fognak elterjedni a linuxos rendszerek az asztali gépeken, valójában

EGYHÁZ ÉS VILÁGHÁLÓ

Rovatgazda: Nagy Bence

folyamatos stagnálás figyelhető meg a Windows és a MacOS X árnyékában. A világ számítógépeinek mindössze egy százalékán fut Linux, de az Ubuntu új verziójának kipróbálása után jó páran kaphatnak ösztönzést, hogy ez legyen az elsődleges rendszerük. Szerencsére ezt a megélhető rendszerrelés nélkül is meg lehet tenni, sőt akár Windows mellé is telepíthető (<http://www.ubuntu.com/>).

15 év – 15 könyv

Igazi születésnap ajándékkal lepte meg olvasóit – nem kerek, ámde jelentős – évfordulóján a Magyar

Elektronikus Könyvtár: tizenöt, az-az éppen a fennállása éveinek megfelelő számú kortárs író egy-egy könyvét bocsátotta a könyvtár rendelkezésre, így mostantól ezek is olvashatók vagy letölthetők a többi, javarészt olyan kötet mellett, amelynek a szerzői joga már lejárt.

Ezt az akciót ráadásul hagyományteremtő szándékkal hívták életre, és terveik szerint a következő évfordulón már tizenhatal fog gyarapodni az

új, kortárs művek száma. A mostani felajánlások között olyan könyvek szerepelnek, mint *Bartis Attila Tizenegy novella*, *Berg Judit Mesék a Tejúton túlról*, *Nemeskürty István Requiem egy hadseregért* vagy éppen *Lőrincz L. László Kicsik* című kötete (<http://mek.oszk.hu/html/15.html>).

Facebook, 7 óra 7, Mindennapi.hu

Szintén a napokban érkezett hír, hogy a Facebook hazai látogatottsága utolérte az eddig piacvezető IWTW-ét. A nemzetközi oldal lendülete valószínűleg a továbbiakban sem fog csökkenni, így most már hazai szinten is elmondható, hogy egyre kisebb lesz a mozgásterük az itthoni általános célú közösségi oldalaknak.

Jó hír azonban, hogy a tematikus közösségek minden bizonnyal jól járnak azzal, hogy egyre több ember látogat ilyen jellegű oldalakat. Idén ősztől a színház barátai találhatják meg a számításukat, ugyanis a *7óra7.hu* éppen őket próbálja meg egy közösséggé szervezni. Bár valószínűleg sokak fejében avittas kép él a színházi világról, e művészeti ág kedvelői is találhatnak kedvükre valót az interneten: érdemes lehet megvitatni a különféle előadásokat vagy közös színházlátogatást szervezni (<http://hetorahet.hu/>).

És bár hivatalosan még nem indult el, de jövő hét végére tervezik a kimondottan keresztény portál, a *Mindennapi.hu* startját. Az új médium publicistái között lesz *Balog Zoltán*, *Süveges Gergő*, *Böjte Csaba* és *Visky András*, így a következő „szüreti” beszámolóban minden bizonnyal részletesen is foglalkozunk majd ezzel az oldallal.

■ NAGY BENCE

EVÉL & LEVÉL

„Lajos bácsi” emlékezete

Tisztelt Szerkesztőség! Az *Evangelikus Élet* szeptember 26-ai számát lapozva, ismerős arcot látva, könnybe lábadt a szemem. A *Rövid szó a hosszú életről* című írás oly tökéletesen szedte csokorba *Szabó Lajos* volt hitoktatóm életútját, munkásságát; csupán a jellemzését szeretném személyes dolgokkal bővíteni. Azzal a szándékkal teszem, hogy ezúton is megköszönjem munkás éveit, mindazt, amit a kissomlyói gyülekezetért tett. Elemiben ő volt a hitoktatóm, ő konfirmált. Szigorú volt, követelt. Neki köszönhetem, hogy megtanultam sok szép énekünket. Fagyban, esőben, sokszor egészségét is kockáztatva jött az alkalmakra. Adventben, böjttben heti két alkalommal, minden második vasárnap délután is jött istentiszteletet tartani a filiában is. A hívek többsége igényelte is. Így ír erről 1993. október 20-án kelt levelében: „A fiatal kollégákat csak sajnálni tudom. Minket tele templom fogadott. Igen, fogadott. Nem mi töltöttük meg. Még mikor fogytak, akkor is végig maradtak a sokból.”

Előttem van mosolygó arca, mikor Kőszegről már esperesi tisztében megjelent Alsóságon hittanórát látogatni, az udvaron szaladgáló gyerekek közt régi tanítványt fedezett fel mint tanítót. *Balázs Béla* tiszteletelődötől biztos értesült, hogy „az elvetett mag nem hullott kősziklára”.

1960-ban Kőszegről eljött meglátogatni a kámoni tudósebészetre, ahol fekdtem. Későbbi levelében így ír erről: „Az élet Ura valamikor volt betegségében megtartotta.” Meglátogatta öcsém feleségét is Szombathelyen már nyugdíjas éveiben. Átnézte az ott lévő betegek listáját, ha ismerős névre akadt, felkereste. Ezt írta: „Az első Losung-ige, amit olvastunk, Jakab levele 5,13–15 volt, amelyben nemcsak az imádkozásra hív fel Isten a testvér bajban létele idején, hanem találkozássra is vele, odamenés módján. Ezt szeretném megtenni. Valamikor a kórházban meg tudták mondani, ki hol van.” Így látogatta meg sógornőmet, aki dukai lévén szintén tanítványa volt. Ő nem vállalta vele a levelezést betegsége miatt, így rám maradt. Most is őrzöm írásait, amelyek nem a szigorú hitoktatót, hanem a jószágos Lajos bácsit örökítik meg emlékezetemben. Ha tudná, hogy az ő közreműködésével létrejött imaház tátong az ürességtől, igen szomorú lenne drága jó apámmal együtt, akivel közösen munkálkodtak létrejöttéért.

Édesanyám halálakor ezt írta: „Mivel férj és feleség egy, néhai édesapjuk felénk fordul szeretetében és gyülekezeti szolgálatában hitünk szerint benne volt ő is. Az ilyen tettekben megnyilvánuló szeretet több, mint emberi szimpátia. Isten szeretete áll mögötte. ....mindezekkel szemben diadalmaskodunk az által, aki szeret minket.”

Ezúton adunk hálát Istennek szüleim és testvéreim nevében is tanításáért, gyülekezetünkben végzett lelkiismeretes munkásságáért. Nyugodjon békében!

SZITA ARANKA (*Egyházashetye*)

„Hogy reménységetek legyen”

Nemcsak Balatonszárszón volt szeptemberben papnétalálkozó a még aktív papnék számára, de ilyenkor tartja többnapos őszi együttlétét a bajor papnészövetség nyugdíjas tagozata is. Az idén Gunzenhausenben a Bethanien vendégházban zajlott az összejövetel.

A szövetség meghívására mi ketten is részesei lehettünk a találkozóknak. Köszönhetjük a szervező *Beate Peschke* áldozatos, fáradhatatlan munkájának, aki férjével együtt autóján vitt-hozott bennünket, és otthonába befogadott.

Megdöbbenő volt számunkra a részt vevő „öreg papnék” tartása: volt, aki két mankóval, tolokocsival, bottal jött, de minden utazási nehézség ellenére részt vett az alkalmon.

Nemcsak a bibliatanulmányokból töltekeztünk, de egyik délután mindannyian gyermekké lettünk, amikor egy mese kapcsán környezetünk hangjai – a szél, a méhecske, a tenger, a béka, a tehén, különböző madárhangok – szólaltak meg általunk, a kiosztott eszközök segítségével. Öröm volt látni a vidám, idős arcokat, miközben a tanulságos mese hangzott. A bibliatanulmányok – a samáriai asszony és az özönvíz története – babákkal előadva váltak emlékeztetessé. Bár régen ismert történetek, mégis volt erőt adó, új mondanivalójuk számunkra.

Sokat énekeltünk és mozogtunk is; a dalokat egy kilencvennégy éves özvegy papné kísérte zongorán, aki akár anyánk is lehetett volna. Így nem csodálhatjuk, hogy azonkívül, hogy lelki útravalót kaptunk, az évek terhét is kevésbé éreztük, amikor hazatértünk.

„Hogy reménységetek legyen” – ez volt a jelmondata a találkozóknak, és mi is ezt kívánjuk szeretettel minden nyugdíjas papné testvérünknek!

BOLLA ÁRPÁDNÉ (*Budapest*), VECZÁN PÁLNÉ (*Miskolc*)

SZERETETVENDÉGSÉGRE

Spenótos, fetás kiflik

Hozzávalók a tésztához: 50 dkg liszt, 2 tojás, 2,5 dkg élesztő, 20 dkg margarin, 1 dl tej, 1 teáskanál cukor, 1 csipet só

A töltelékhez: 15 dkg feta sajt, 30 dkg spenót, só, bors, fokhagyma

A tésztához felfuttatjuk az élesztőt a langyos, cukros tejben. Elkeverjük a liszttel, a sóval, egy tojással, 15 dkg margarinnal és 2 dl langyos vízzel. Miután jól megdagasztottuk, fél órára a hűtőbe tesszük pihenni. Amikor letelt a fél óra, hat cipóra vágjuk, amelyeket a maradék, felolvasztott margarinnal bekenünk, és húsz percet pihenni hagyunk.

Ezalatt elkészítjük a töltelék: a spenótot enyhén megpároljuk, sóval, fokhagymával fűszerezzük, és hozzáadjuk az összemorzolt saj-

FOTO: BODA ZSUZSA

tot. A tésztacipókat hét-nyolcfelé daraboljuk, ujjnyi vastagságúra kinyújtjuk, és háromszögeket vágunk belőlük. Ezeket megkenjük a töltelékkel, és kifiliformára tekerjük. Tepsire helyezük, a tetejüket a felvert tojással megkenjük, és sütés előtt pihenni hagyjuk. 170 fokos sütőben körülbelül 20-25 perc alatt készre sütjük.

HIRDETÉS

Meghívó

A Magyarországi Evangélikus Egyház Országos Presbitériuma a gyermekmentő *Sztechlo Gábor* emlékére, valamint oktatási és nevelési hagyományaink ápolására ösztöndíjak adományozásáról határozott. A *Sztechlo Gábor*-ösztöndíjat tehetséges, anyagilag rászoruló diákok kaphatják.

Tisztelettel meghívjuk a Deák Téri Evangélikus Gimnázium dísztermébe (1052 Budapest, Sütő u. 1.) október 29-én 14 órára, amikor első alkalommal adjuk át a *Sztechlo Gábor*-ösztöndíjat. Kérjük, tiszteljen meg bennünket jelenlétével!

A Sztechlo-bizottság nevében:

Radosné Lengyel Anna elnök

HIRDETÉS

BÉRES Az egészséges emberért

Óvja szeme egészségét!

Megdöbbenő az a tény, hogy hazánkban az emberek több mint felének szüksége lenne valamilyen látáskorrekcióra, ezzel szemben azonban csaknem másfél millióan még sosem vettek részt semmilyen vizsgálaton.

Idén októberben ismét megrendeik a *Látás Hónapját*, a Magyar Látásrésztársaság, a Magyar Optikus Ipartestület és az optikai szakma által közösen szervezett kampányt. A szervezők olyan társadalmi célú, országos összefogást kívántak létrehozni, amely által októberben térítésmentes látásvizsgálatban, szakmai tanácsadásban részesítik azt, aki a kampányban részt vevő üzleteket felkeresi.

Az idei *Látás Hónapja* kampány során a Magyar Látásrésztársaság és a Magyar Optikus Ipartestület a **Béres Gyógyszergyárral** együttműködve szeretné felhívni az emberek figyelmét

olyan szembetegségek kialakulásának lehetőségére, mint például az időskori makuladegeneráció (AMD), így lehetőség nyílik a látásellenőrzés során AMD-szűrésben is részt venniük az érdeklődőknek. Az AMD tünetei általában ötvenéves kor felett jelentkeznek, de a szemben zajló folyamatok már mintegy tíz évvel korábban megkezdődhetnek. A betegség nem gyógyítható, de korai felismerés esetén a romlás lassítható. Tüneteit egy egyszerű, úgynevezett AMSLER-teszttel mindenki ellenőrizheti.

Az AMD kialakulásának, illetve előrehaladásának megelőzésében fontos szempont a folyamatos ellenőrzés mellett az egészséges táplálkozás és életmód, valamint a megfelelő vitaminnok bevitel. A lutein és egyéb antioxidáns tápanyagok jótékony hatásúak időskori szembetegségek (például ma-

kuladegeneráció) esetén, a szem öregedésének késleltetésére és a szem egészségének megőrzéséhez.

A **Béres Egészségtár – Szemerő Lutein Forte** filmtabletta időskori szembetegség (például makuladegeneráció), illetve az erős fény sugárzás oxidatív szemkárosító hatása esetén a különleges táplálkozási igény kielégítésére szolgáló, speciális – gyógyászati célra szánt – tápszert. A készítményt elsősorban magas hatóanyag-tartalma miatt ajánljuk: 10 mg luteint, továbbá antioxidáns vitaminokat és nyomelemeket tartalmaz. A dohányosok is megkötés nélkül szedhetik, mert béta-karotint nem tartalmaz. Alkalmazása javasolt a szem öregedésének késleltetéséért, illetve a szemlencse és a retina egészségének megőrzéséért. A termék egészségpénztári számla terhére is megvásárolható.

BSE1010PR

HIRDETÉSEK

HALÁLOZÁS

„...Krisztus Jézus ...megtörte a halál erejét, és az evangélium által világosságra hozta az elmúlhatatlan életet.” (2Tim 1,10) Kívánsága szerint ezzel az általa válasszott igével tudatjuk, hogy **Ferenczy Zoltán** evangélikus lelkész teremtő Ura életének 91. évében magához hívta. Hamvasztás utáni búcsúztatása a kelet-keleti evangélikus templomban október 16-án, szombaton 11 órakor lesz. Életéért és szolgálataért Istennek adunk hálát.

A gyászoló család

HIRDETÉS

Az Evangélikus Kántorképző Intézet *téli kántorképző tanfolyama* 2010. november 6-án, szombaton kezdődik, az ünnepélyes nyitóáthítat délelőtt 10 órakor lesz. A tanfolyam húsz szombati tanítási alkalomból áll, a vizsgára 2011. április 16-án kerül sor. Jelentkezni a kántorképző címén (2151 Fót, Berda József u. 3.) vagy e-mailben (kantorkepzo@citromail.hu) lehet. Bővebb információ az intézet honlapján (<http://kantorkepzo.lutheran.hu>) található. Minden érdeklődőt szeretettel várunk!

HIRDETÉS

Kálvin Kiadó

Kedvezményes könyvvásár az Evangélikus Hittudományi Egyetemen! 20–50% kedvezmény a Luther Kiadó és a Kálvin Kiadó könyveire. Időpont: október 21., 9.00–17.00. Helyszín: 1141 Budapest, Rózsavölgyi köz 3. Nagyobb példányszám igénylése esetén előzetes megrendelést október 19-ig veszünk fel a kiado@lutheran.hu, valamint a kalvin.kiado@kalvinkiado.hu e-mail címen. Minden érdeklődőt és vásárlót szeretettel várunk!

Az *Evangelikus Élet* 2005. és 2009. közötti lapszámait letölthetők PDF formátumban a www.evangelikuselet.hu címről.

VASÁRNAPTÓL VASÁRNAPIG

Ajánló a rádió és a televízió műsoraiból október 17-étől október 24-éig

VASÁRNAP	HÉTFŐ	KEDD	SZERDA
<p>10.50 / m1 Evangelikus ifjúsági műsor</p> <p>23.05 / m1 Margat lovagjai (magyar dokumentumfilm, 2009) (50')</p> <p>Égig érő bástya, tetején messze hordó hajtógép, hatalmas termék, lőrés, víz-öblítéses latrinák, borospince, kórház és kápolna, benne pokolbeli jeleneteket ábrázoló freskó: a johannita lovagok életének színterei. Nyolcszáz év után most kilépnek a lovagok a boltozott csarnokok homályából legnagyobb és legfontosabb szentföldi várakban, Margatban. Kik voltak ők, miért és hogyan éltek ott? Ezt kutatják a várban dolgozó magyar tudósok, és ezt mutatja be a film is.</p>	<p>5.20 / m1 Hajnali gondolatok</p> <p>11.15 / M. Katolikus Rádió Őszi vázlat Jelenits István előadás-sorozata Pilinszky János lírájáról</p> <p>15.15 / Kossuth rádió Kihívás Amiről a világ vitatkozik</p> <p>19.05 / m2 Kalef – a Moszkva téri galéri (magyar dokumentumfilm, 2007) (49')</p> <p>21.00 / Filmmúzeum Ezek a fiatalok (fekete-fehér magyar zenés film, 1967) (75')</p> <p>21.05 / Bartók rádió Bach: 215. kantáta BWV. 215.</p> <p>23.00 / Rádió 17 (Budapest) Lelki szász (evangelikus félóra)</p>	<p>12.00 / Viasat History Teréz anya – A sötétség szentje (osztrák-német dokumentumfilm, 2010) (52')</p> <p>12.15 / PAX Fény előttem, fény utánam Türmezei Erzsébet portréja</p> <p>13.45 / PAX Hét ima Kákay István zenés versfeldolgozásai a Poézis együttes előadásában</p> <p>15.04 / Bartók rádió Muzsikáló délután</p> <p>22.00 / Bartók rádió Hang-fogó Benne: White: Peccatum peccavit Jerusalem – lamentáció Bach: g-moll mise BWV. 235.</p> <p>22.30 / Duna Tv Kikötő – Extra (kulturális magazin)</p>	<p>12.05 / Bartók rádió Soproni régi zenei napok 2010 Az Aura Musicale hangversenye</p> <p>14.35 / Kossuth rádió Tér-idő. Építéset és hatalom a 20. században</p> <p>16.34 / M. Katolikus Rádió Testvéregyházaink életéből Jelentések a protestáns világból</p> <p>20.15 / Duna II. Autonomia Bezárt kapuk (magyar dokumentumfilm, 2009) (45')</p> <p>20.30 / PAX Lélek és építéset (portréfilm) (19')</p> <p>Benczúr László</p> <p>21.00 / Duna Tv Vakációs könyv (török filmdráma, 2008) (92')</p> <p>23.35 / m1 Múlt-kor (történelmi magazin)</p>
CSÜTÖRTÖK	PÉNTEK	SZOMBAT	VASÁRNAP
<p>10.00 / Bartók rádió Hang-fogó Benne: Bach: C-dúr toccata, adagio és fuga BWV. 564.</p> <p>14.05 / Kossuth rádió Arcvadások Kaló Imre borász</p> <p>20.00 / M. Katolikus Rádió Hit-vallás Tarjányi Zoltán morálteológus-professzor sorozata</p> <p>22.10 / Duna Tv Rumba (francia játékfilm, 2008) (74')</p> <p>22.25 / m2 Verdi: Don Carlos (opera négy felvonásban)</p> <p>22.25 / Kossuth rádió Esti beszélgetés – kultúráról</p> <p>23.30 / Bartók rádió Ars nova Szokolay Sándor: I. szimfónia Op. 138.</p>	<p>12.00 / Kossuth rádió Déli harangzó a kiskörösi evangélikus templomból</p> <p>17.35 / m1 Halász doktor (magyar tévéjáték, 1968) (43')</p> <p>19.00 / Duna Tv Hazatérés – Koszmovszky Edina (magyar dokumentumfilm)</p> <p>20.00 / m1 Ünnepi megemlékezés a Parlament kupolaterméből</p> <p>21.05 / m1 Soha, sehol, senkinek (magyar film, 1989) (90')</p> <p>23.00 / Bartók rádió Ars nova Benne: Elégia 1956 – Az Új Dimenzió Műhely játszik</p> <p>23.05 / m1 A Hortobágy legendája (magyar film, 2006) (79')</p>	<p>11.05 / Kossuth rádió Forradalom az egyetemeken</p> <p>12.42 / Bartók rádió A MÁV Szimfonikus Zenekar hangversenye Lajtha László: VII. (Forradalmi) szimfónia Mozart: Requiem K. 526.</p> <p>15.05 / Bartók rádió Egy zenemű – több előadás Bach: Jesu, meine Freude – motetta BWV. 227.</p> <p>15.05 / Kossuth rádió Villanófényben. Ünnepi műsor a kitüntettekéről</p> <p>20.30 / m2 Mindszenty József – De victus vincit (tévéjáték, 1994) (147')</p> <p>21.05 / Duna Tv Egymásra nézve (magyar játékfilm, 1982) (102')</p> <p>0.05 / RTL Klub 56 csepp vér (magyar film, 2007) (85')</p>	<p>10.04 / Kossuth rádió Evangelikus istentisztelet közvetítése a harkai evangélikus templomból. Igét hirdet: Wagner Szilárd lelkész</p> <p>10.30 / m1 Evangelikus magazin</p> <p>10.55 / m1 Evangelikus ifjúsági műsor</p> <p>12.05 / Duna Tv Élő egyház (vallási híradó)</p> <p>15.05 / Bartók rádió Jubilate Deo. Évszázadok egyházi muzsikája</p> <p>20.00 / Kossuth rádió Rádiószínház Két napló – Gyerekek voltunk '56-ban</p> <p>21.25 / Bartók rádió Az emberi hang dicsérete</p> <p>21.55 / Duna Tv Őfelsége pincére voltam (cseh-szlovák játékfilm, 2006) (115')</p>

Új nap – új kegyelem

Vasárnap

Visszaemlékezem a régi napokra, végiggondolom minden tettetted, elmélkedem kezed alkotásain. Zsolt 143,5 (Gal 1,22–24; Mk 10,2–9/10–16/; 1Thessz 4,1–8; Zsolt 75) Jó feleleveníteni a szép emlékeket. Isten népének az élete azonban nem nosztalgizálás, valamiféle „csak a szépre emlékezem” struccpolitika. Minket meghatároz az jövő, Isten közelgő országa, hiszen Urunk előremet, hogy helyet készítsen nekünk. A múltra azért emlékezünk, mert a történelem Isten nagy tetteiről beszél. Nem a múltat idézzük, hanem Isten lábnyomát keressük, és közben jelenvalóvá válik mindaz, amit hatalmasan cselekedett – értünk.

Hétfő

Abból tudjuk meg, hogy ismerjük őt, ha megtartjuk az ő parancsolatait. 1Jn 2,3 (Ézs 1,3; 2Móz 23,10–16; Jel 2,8–11) Kontrollra, visszajelzésre az életben mindenkinek szüksége van. Ha elindulunk egy úton, jó tudni, hol tartunk. Ha elindultunk azon az úton, amelyen sok mindent megismerhetünk Isten titkáiból, akkor nem árt, ha van egy mérce, amely a haladásunkat jelzi. Kiderül, hogy nem új ismeretekről van szó, nem is egyszerűen feladatok végrehajtásáról. Arról, hogy megpróbáljuk-e hozzáigazítani életünket Isten akaratához. A tudatos igyekezet, a koncentrált próbálkozás mutatja azt, hogy jó úton haladunk.

Kedd

Pillanthyilag ugyan semmiféle fenyítés nem látszik örvendetesnek, hanem keservesnek, később azonban az igazság békeséges gyümölcsét hozza azoknak, akik megedződtek általa. Zsid 12,11 (Zak 13,9; 2Móz 18,13–27; Jel 2,12–17) Hosszú a lelki és szellemi út addig, amíg eljut az ember arra a belátásra, hogy javára válik a fenyítés. A szemünk rövidlátó, ha a büntetés okát kell komolyan vizsgálni. S ha nem fogjuk fel a fenyítés miertjét, akkor az ingerküszöbünk is alacsonyabb. Tiltakozunk. Isten gyermekei azonban rájöhetnek az ősi titokra: a fenyítés értünk van, Isten kemény keze is áldó kéz, s abból, ami rossz vagy rossznak tűnik, ő áldást hoz elő. Mert akik Istent szeretik, azoknak minden a javukra szolgál.

Szerda

Krisztus mondja: „Ha valamit kértek tőlem az én nevében, megteszem.” Jn 14,14 (Zsolt 69,14; 1Móz 24,54b–67; Jel 2,18–29) Biztonságot kínáló biztatás. Van valaki, aki mindannak forrása, ami az életünkhöz szükséges. Meg lehet szólítani. Lehet kérni tőle. Lehet számítani arra, hogy mindazt, ami szükséges, meg tudja adni. Van azonban ebben a drága mondatban valami, amit nem hagyhatunk figyelmen kívül: „az én nevében”. Ez mindennek a kulcsa. Így „tisztulnak le” a kéréseink, így bízzuk rá magunkat az Ajándékozó szándékára, így értjük meg a kérés nagy lehetőségeit, így kerülnek kéréseink a nagy egész összefüggéseibe. Boldog az az ember, aki Krisztus nevében tud kérni.

Csütörtök

Ha bőségben él is valaki, életét akkor sem a vagyona tartja meg. Lk 12,15 (Ez 7,19b; 2Móz 19,3–9; Jel 3,1–6) Így tapasztaltuk ezt többször mostanában. Mindent, amit gyűjt az ember, elviheti az ár – a víz, az iszap, a gazdasági válság vagy az emberi gonoszság árja. Ösztönösen próbál mindenki túlélni, abban a reményben, hogy jön még fellendülés, jönnek majd a jobb napok. Igénk figyelmeztet és emlékeztet. Nem a vagyon tart meg, az mulandó. Isten szeretete tart meg, az maradandó. Kapaszkodunk egy életen át, de megszerzett kis dolgaink előbb vagy a végén kicsúsznak kezünkől. De Isten szeretetétől nem szakíthat el semmi. Abban van az igazi bőség.

Péntek

Most Isten gyermekei vagyunk, de még nem lett nyilvánvaló, hogy mivé leszünk. Tudjuk, hogy amikor ez nyilvánvaló lesz, hasonlónak leszünk hozzá, és olyannak fogjuk őt látni, amilyen valójában. 1Jn 3,2 (Jer 31,34; Jn 18,28–32; Jel 3,7–13) Már igen és még nem – ez a keresztény ember életének alapvető ténye. Már megtörtént a csoda, Krisztus megváltott minket a bűn és a halál hatalmából, már közel, sőt köztünk van az Isten országa, de még hátravan a végkifejlet, a kiteljesedés. Reményesünk van, de tudásunk nincs a végső jövőről. Tudatlanságunkban az élethez és az örök élethez szükséges legfontosabb információkat mégis tudjuk: Isten gyermekei vagyunk, így élhetünk már itt. És akit itt még csak a hit szemével nézhetünk, azt ott szemtől szemben láthatjuk majd. Van ennél nagyszerűbb perspektíva, amiért érdemes élni?

Szombat

Pál írja: Én ültettem, Apollós öntözte, de a növekedést az Isten adta. Úgyhogy az sem számít, aki ültet, az sem, aki öntöz, hanem csak Isten, aki a növekedést adja. 1Kor 3,6–7 (Jób 12,14; Préd 12,9–14; Jel 3,14–22) Nem azért gondolkodunk így, mert nem érdekelnek az emberek, hanem azért, mert az eseményeket és az embereket is Isten munkája felől nézzük és értékeljük. Ő a középpont, s ha ez így van, mindent és mindenkit a maga helyi értékén tudunk kezelni. Akkor a másikban is meglátjuk Isten áldását.

■ HAFENSCHER KÁROLY (IFJ.)

FIZESSEN ELŐ LAPUNKRA!

Evangelikus Élet – A Magyarországi Evangélikus Egyház hetilapja

E-mail: evelet@lutheran.hu • EvÉlet on-line: www.evelet.hu, www.evangelikuselet.hu

Hirdetésfelvétel: hirdetes@evelet.hu

Szerkesztőség: 1085 Budapest, Üllői út 24. Tel.: 1/317-1108; 20/824-5519, fax: 1/486-1195.

Szerkesztőségvezető: Boda Zsuzsa (zsuzsa.boda@lutheran.hu). Szerkesztőségi titkár (előfizetési és hirdetési ügyek referense): Vítális Judit (judit.vitalis@lutheran.hu).

Főszerkesztő: T. Pintér Károly (karoly.pinter@lutheran.hu). Olvasószerkesztő: Dobsonyi Sándor (sandor.dobsonyi@lutheran.hu). Korrektor: Sinkáné Zombory Katalin (katalin.zombory@lutheran.hu). Tervezőszerkesztő / EvÉlet on-line: Nagy Bence (bence.nagy@gmail.com).

Rovatvezetők: Boda Zsuzsa – Új nap – új kegyelem (zsuzsa.boda@lutheran.hu), Ecsedi Zsuzsa – Cantate (ezsu@lutheran.hu), Kende K. Péter – Oratio oecumenica (peter.kende@lutheran.hu), Véghegyi Antal – A vasárnap igéje (antal.veghelyi@lutheran.hu).

Előfizethető közvetlenül a kiadónál vagy postautalványon. Az előfizetési díj beföldön (illetve Románia és Szlovákia területén) negyed évre 3250 Ft, fél évre 6500 Ft, egy évre 13 000 Ft, európai országba egy évre 43 800 Ft (168 euró), egyéb külföldi országba egy évre 51 200 Ft (196 euró). Csak a minden hónap 15-ig beérkező lemondásokat tudjuk az azt követő hónap elsőjével törölni, ellenkező esetben még egy hónapig jár az újság. Beküldött kéziratokat nem örzünk meg és nem küldünk vissza. Az adott lapszámba szánt kéziratokat a megelőző hét csütörtökéig kérjük leadni! A hétfő délutáni lapzártakor kizárólag a hétfői eseményekkel összefüggő (és a szerkesztőséggel előzetesen egyeztetett) írásokat tudjuk figyelembe venni. Az e-mailben küldendő kéziratokat az evelet@lutheran.hu, a hirdetéseket a hirdetes@evelet.hu címre várjuk.

Kiadja a Luther Kiadó (kiado@lutheran.hu) 1085 Budapest, Üllői út 24. Tel.: 1/317-5478, 1/486-1228; 20/824-5518; fax: 1/486-1229. Felelős kiadó: Kende K. Péter (peter.kende@lutheran.hu).

Nyomdai előállítás: Konsilo Kft. (1022 Budapest, Tapolcsányi u. 6.). Felelős vezető: Nagy Zoltán.

Árusítja a kiadó és a Magyar Posta Rt. (ÜLK) INDEX 25 211, ISSN 0133-1302

Előfizethető közvetlenül a kiadónál vagy postautalványon. Az előfizetési díj beföldön (illetve Románia és Szlovákia területén) negyed évre 3250 Ft, fél évre 6500 Ft, egy évre 13 000 Ft, európai országba egy évre 43 800 Ft (168 euró), egyéb külföldi országba egy évre 51 200 Ft (196 euró). Csak a minden hónap 15-ig beérkező lemondásokat tudjuk az azt követő hónap elsőjével törölni, ellenkező esetben még egy hónapig jár az újság. Beküldött kéziratokat nem örzünk meg és nem küldünk vissza. Az adott lapszámba szánt kéziratokat a megelőző hét csütörtökéig kérjük leadni! A hétfő délutáni lapzártakor kizárólag a hétfői eseményekkel összefüggő (és a szerkesztőséggel előzetesen egyeztetett) írásokat tudjuk figyelembe venni. Az e-mailben küldendő kéziratokat az evelet@lutheran.hu, a hirdetéseket a hirdetes@evelet.hu címre várjuk.

